2019

TÜBİSAD AEEE YETKİLENDİRİLMİŞ KURULUŞU FAALİYET RAPORU

VIENNA 2019 BRONZE STEVIE® WINNER INTERNATIONAL BUSINESS AWARDS

TÜBİSAD
AEEE YETKİLENDİRİLMİŞ KURULUŞU | WEEE COMPLIANCE SCHEME

STEVIES 2019 STEVIE® AWARD

Büyükdere Cad. No: 102 Maya Akar Center
B Blk K: 18 D:71 34394 Esentepe - Şişli
İstanbul | Türkiye
0212 275 52 52 0850 360 2 333 (AEEE)
0212 273 29 99 aeee@tubisad.org.tr
www.tyk.org.tr

TÜBİSAD
AEEE YETKİLENDİRİLMİŞ KURULUŞU | WEEE COMPLIANCE SCHEME

İÇİNDEKİLER

I. AEEE YÖNETİM SİSTEMİ....1
1. BELGELER....3
2. TYK YETKİ KATEGORİLERİ....5
3. İŞ BİRLİKLERİ....6
3.1. BELEDİYE İŞ BİRLİKLERİ....6
3.2. FİRMA İŞ BİRLİKLERİ....7
4. AEEE TOPLAMA EKİPMANLARI ve AEEE NEREYE?....11
5. TYK ATS SİSTEMİ MODÜLLERİ ve AEEE TOPLAMA FAALİYETLERİ....12
5.1. TÜBİSAD YETKİLENDİRİLMİŞ KURULUŞU – ATIK TAKİP SİSTEMİ (TYK-ATS)....12
5.2. AEEE TOPLAMA FAALİYETLERİ....14
II. AEEE ERİŞİM ve FARKINDALIK ÇALIŞMALARI....16
1. KAMPANYALAR....16
1.1. EĞİTİME DÖNÜŞTÜR – TURKCELL İŞ BİRLİĞİ....16
1.2. ATMA BAĞIŞLA – TEGV İŞ BİRLİĞİ....18
1.3. "ÖĞRENCİLER AEEE TOPLUYOR!" KAMPANYASI....21
1.4 KOCAELİ E – ATIK TOPLUYOR....24
1.5 MENTORLUK PROGRAMI....24
1.6 TEKNOLOJİK DONANIM DESTEĞİ – DARÜŞŞAFAKA İŞ BİRLİĞİ....25
1.7 İÇ PAYDAŞ İLE AEEE ERİŞİMİ....25
2. ARAŞTIRMA VE YAYINLAR....26
2.1. E-ATIK EĞİTİM KILAVUZU VE TÜRKİYE AEEE ENVANTERİ ÇALIŞMASI....26
2.2 ELEKTRONİK VERİ GİRİŞİ REHBERİ....27
3. EĞİTİM ÇALIŞMALARI....28
4. FUARLAR ve SEMİNERLER....29
5. ETKİNLİKLER ve UYGULAMALI ÖĞRENİM ATÖLYELERİ....30
5.1. ÇEVRE FESTİVALLERİ....30
5.2. UYGULAMALI ÖĞRENİM ATÖLYELERİ....31
6. KAMU SPOTU....34
7. TYK İLETİŞİM KANALLARI....35
III. TYK ve SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK....36
1. ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK....37
2. EKONOMİK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK....39
3. SOSYAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK....42
IV. SONUÇ....45

Büyükdere Cad. No: 102 Maya Akar Center
B Blk K: 18 D:71 34394 Esentepe - Şişli
İstanbul | Türkiye
0212 275 52 52 0850 360 2 333 (AEEE)
0212 273 29 99 aeee@tubisad.org.tr
www.tyk.org.tr

KISALTMALAR

AEEE: Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

B2B: Business to Business

B2C: Business to Consumer

BTK: Bilgi Teknolojileri Kurumu

EEE: Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

GEKAP: Geri Kazanım Katılım Payı

IBA: International Business Awards

IMEI: International Mobile Equipment Identity (Uluslararası Mobil Cihaz Kodu)

MoTAT: Mobil Atık Takip Sistemi

PTT: Posta ve Telgraf Teşkilatı

STK: Sivil Toplum Kuruluşu

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

TEGV: Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı

TİM: Turkcell İletişim Merkezi

TÜBİSAD: Bilişim Sanayicileri Derneği

TYK – ATS: TÜBİSAD Yetkilendirilmiş Kuruluşu AEEE Takip Sstemi

TYK: TÜBİSAD Yetkilendirilmiş Kuruluşu

WEEE – 4 – EE: Waste Electrical and Electronic Equipment for Education and Environment

YK: Yetkilendirilmiş Kuruluş

Büyükdere Cad. No: 102 Maya Akar Center
B Blk K: 18 D:71 34394 Esentepe - Şişli
İstanbul | Türkiye
0212 275 52 52 0850 360 2 333 (AEEE)
0212 273 29 99 aeee@tubisad.org.tr
www.tyk.org.tr

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Üretici/İthalatçı Yükümlülükleri 1
Şekil 2: AEEE Kategorileri 5
Şekil 3: Temsil Edilen Üretici Firmaların Sayısı 9

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: TYK İş birliği Sözleşmeleri vii
Grafik 2: Belediye Sözleşme Sayısı 6
Grafik 3: AEEE Çalışmaları Kapsamında Erişilen Nüfus Sayısı 6
Grafik 4: 2019 Yılı AEEE Toplamalarına İlişkin Lokasyon, Sefer ve MoTAT Bilgisi 14
Grafik 5: 2019 Yılında Toplanan AEEE'lerin Kategorilere Göre Dağılımı 15
Grafik 6: 2019 Yılında Toplanan AEEE'lerin Toplama Kanallarına Göre Dağılımı 15
Grafik 7: Atma Bağışla! Kampanyası Yıllara Göre AEEE Miktarları 19
Grafik 8: 3.Kategori Değerli Metal Oranları 41
Grafik 9: 4. Kategori Değerli Metal Oranları 41

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Genel Tablo viii
Tablo 2: Kanun, Tebliğ, Yönetmelik ve Usul Esaslar 2
Tablo 3: TYK – Belediye İş Birliği AEEE Erişimi En Etkin Belediyeleri 2015 – 2019 * 7
Tablo 4: AEEE Toplama Ekipmanlarının Kümülatif Dağılımı 11
Tablo 5: Eğitim Çalışmaları 28
Tablo 6: Fuar ve Seminerler 29
Tablo 7: Çevre Festivalleri 30
Tablo 8: Uygulamalı Öğrenim Atölyeleri 32
Tablo 9: Yıllara göre Karbon Azaltımı 38

RESİM LİSTESİ

Resim 1: AEEE Yetki Belgesi 3
Resim 2: ISO 9001 ve ISO 14001 Belgeleri 4
Resim 3: TÜBİSAD AEEE Toplama Ekipmanları 11
Resim 4: Eğitime Dönüştür Afişi 17
Resim 5: Atma Bağışla! Kampanyası Katılım Sertifikası 19
Resim 6: Atma Bağışla! Kampanya Afişi 20
Resim 7: Öğrenciler AEEE Topluyor Kampanyası Ödül Dağılımı 21
Resim 8: 2019-2020 Yılı Öğrenciler AEEE Topluyor! Kampanyası Afişi 23
Resim 9: Teknolojik Donanım Desteği Kampanyası Afişi 25
Resim 10: TÜBİSAD E-Atık Kılavuzu 26
Resim 11: Eğiticilerin Eğitimi Semineri 28
Resim 12: Çevre Etkinlikleri & Uygulamalı Öğrenim Atölyeleri 33
Resim 13 Kamu Spotu Çalışmaları 34

Büyükdere Cad. No: 102 Maya Akar Center
B Blk K: 18 D:71 34394 Esentepe - Şişli
İstanbul | Türkiye
0212 275 52 52 0850 360 2 333 (AEEE)
0212 273 29 99 aeee@tubisad.org.tr
www.tyk.org.tr

TÜBİSAD
AEEE YETKİLENDİRİLMİŞ KURULUŞU | WEEE COMPLIANCE SCHEME

Değerli Paydaşlar,

TÜBİSAD geleceğe ışık tutan vizyonuyla, ilgili mevzuat çerçevesinde 21 Ağustos 2015 tarihinde, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya (AEEE) konusunda Yetkilendirilmiş Kuruluş olarak görevlendirilmiştir.

Yetkilendirilmiş Kuruluş (YK), AEEE Kontrolü Yönetmeliğinden, kaynaklanan EEE üreticisi yükümlülüklerinin yerine getirilmesi amacıyla T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından belirlenen Usul ve Esaslar dâhilinde oluşturulmuştur. Kâr amacı gütmeyen ortak uyum organizasyonu olarak tanımlanan TÜBİSAD YK'nın yetki sorumluluğunda 3. Kategori TV- Monitörler ile 4. Kategori Bilişim Telekomünikasyon ve Tüketici Ekipmanları kategorilerine erişimi arttırma, geri dönüşüm süreçlerine dâhil etme ve konu üzerinde toplumsal farkındalığı artırma faaliyetleri bulunmaktadır.

TÜBİSAD AEEE Yetkilendirilmiş Kuruluşu olarak yürüttüğü faaliyetlerin dördüncü yılı olan 2019'da Türkiye'nin yedi bölgesine hizmet eder vaziyete gelmiştir. Üye firmalarının Genişletilmiş Üretici sorumluluklarına destek niteliğinde; nihai tüketiciye doğrudan erişilen dağıtım ve satış noktalarından AEEE erişimi sağlamaya yönelik çalışmalar her geçen gün artmakta, bu sayede AEEE'lerin diğer katı atık gruplarından ayrı biriktirilmesi bilinci daha geniş kitlelere yayılmaktadır. .

TÜBİSAD Yetkilendirilmiş Kuruluşu (TYK), AEEE toplama verimliliğini ve kamuoyunda farkındalığı arttırmak amacıyla çeşitli iş birlikleri gerçekleştirmektedir. Yetkilendirilme tarihinden 2019 yılının sonuna kadar 66 üretici firma, 2 kargo firması, 62 belediye, 3 üniversite, 3 özel okul, 4 vakıf, 5 kamu kurumu ve çevre izin ve lisansı bulunan 5 AEEE Geri Dönüşüm Tesisi ile iş birliği sözleşmeleri imzalanmıştır. Bu iş birlikleri sayesinde TYK Türkiye'de 7.864 AEEE toplama noktası ile üzerinden tüm operasyonlarını yönetmektedir. TYK'nın yetki tarihinden bu yana sözleşmeli olarak gerçekleştirdiği tüm iş birlikleri Grafik 1'de gösterilmiştir.

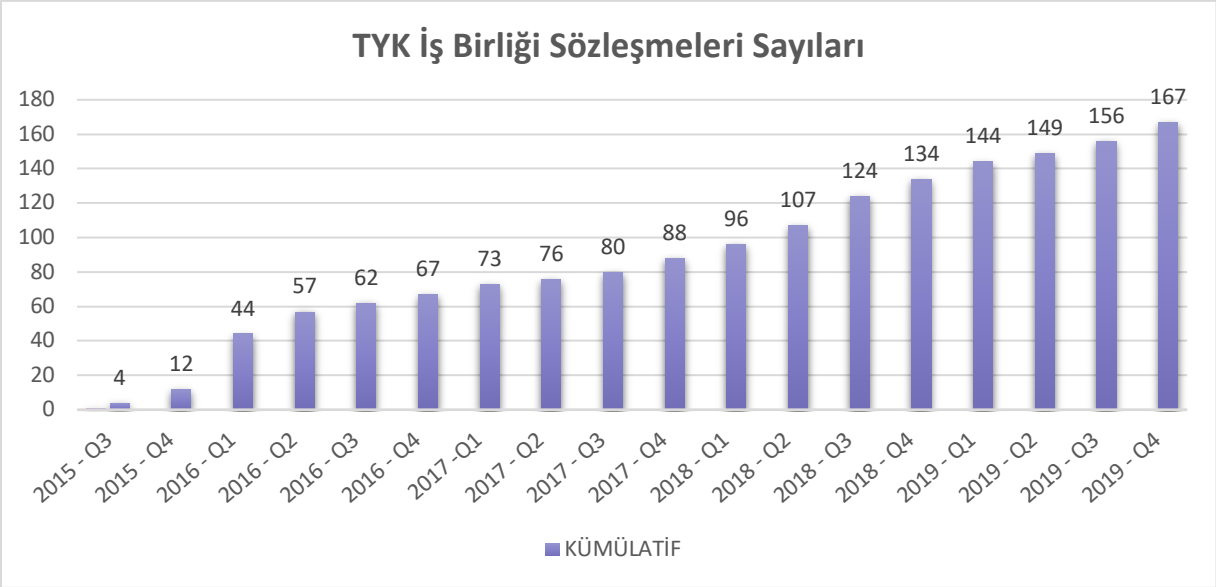

Grafik 1: TYK İş birliği Sözleşmeleri

TYK, ülke çapında, AEEE toplama kanallarını genişleterek, bilgi ve veri güvenliğini sağlayarak, AEEE'lerin geri dönüşümü çalışmalarını sürdürmektedir. TYK 'nın yetki tarihinden 2019 yılı sonuna kadar yapmış olduğu faaliyetler Tablo 1'de gösterilmiştir.

	2016	2017	2018	2019	TOPLAM
Belediye İşbirlikleri	19	10	29	4	**62**
Üniversite İşbirlikleri	0	2	0	1	**3**
Vakıf İşbirlikleri	0	1	2	1	**4**
Toplama Ağı İşbirlikleri	8	4	12	22	**46**
Tesis iş birlikleri	5	0	0	0	**5**
Üretici İşbirlikleri*	42	49	59	66	**66**
Toplama Noktası Sayısı	3.394	2.128	735	1.607	**7.864**
Sahadaki Ekipman Sayısı	1.740	4.942	1.534	2.036	**10.252**
AEEE Toplama Sefer Sayısı	58	411	425	2.900	**3.794**
Erişilen Okul Sayısı (Kampanya)	41	313	578	589	**1521**
Erişilen Öğrenci Nüfusu (Kampanya)	13.410	164.232	264.456	255.327	**697.425**
Erişilen Toplam Nüfus	5.341.955	1.618.853	4.746.423	1.127.441	**12.834.672**
Eğitim Katkısı (Çocuk)	-	453	800	3102	**4.355**
Karbon Nötralizasyonu (Fidan)	12	739	830	605	**2.186**
Karbon Eşdeğeri Azaltımı (kg CO_2)	4936,8	303.837,5	341.430,5	248.738,01	**898.942,81**
Sahipsiz Hayvanlara Destek (Mama ihtiyacı karşılanan köpek sayısı)	-	-	1.500	2.000	**3.500**

** Üretici Firma sayısı her yıl için kümülatiftir. Her yıl temsil edilen firmalar toplam firma sayısında birer kez belirtilmiştir.*

Tablo 1: Genel Tablo

Büyükdere Cad. No: 102 Maya Akar Center
B Blk K: 18 D:71 34394 Esentepe - Şişli
İstanbul | Türkiye
0212 275 52 52 0850 360 2 333 (AEEE)
0212 273 29 99 aeee@tubisad.org.tr
www.tyk.org.tr

ULUSLARARASI İŞ ÖDÜLLERİ

TYK, AEEE'lerin mevzuata uygun şekilde geri dönüşüme kazandırılması ve kamuoyunda AEEE hakkında bilinç oluşturulması görevleri kapsamında gerçekleştirmekte olduğu çalışmalar ile 2019 yılında 16.sı düzenlenen "International Business Awards"u (IBA) almaya layık görülmüştür.

Uluslararası İş Ödüllerine 74 ülkeden, farklı kategorilerde toplam 4.000'nin üzerinde katılım sağlanmış ve iki ayrı kategoride üç ödüle layık görülen TÜBİSAD Yetkilendirilmiş Kuruluşu; gerçekleştirdiği "Eğitim ve Çevre için AEEE" (WEEE – 4 – EE / Waste Electrical and Electronical Equipment for Environment and Education) projeler ile beğeni toplamıştır. Türkiye genelinde AEEE erişimini arttırmak amacıyla oluşturulan AEEE toplama noktaları, çevre katkısının yanında eğitime destek veren kampanyalar, kamuoyunda AEEE farkındalığına yönelik gerçekleştirilen eğitimler ve uygulamalı öğrenim atölyeleri konusunda profesyonel ve dünya genelinde 250 adet jüri üyesinin 3 aylık değerlendirmesinden geçmiştir.

TYK "Eğitim ve Çevre için AEEE" ile "Kar Amacı Gütmeyen Kuruluş" ve "Gönüllü Kamu İştiraki" kategorilerinde 3 ayrı ödül kazanmıştır. Ödül töreni 19 Ekim 2019 tarihinde Viyana'da gerçekleştirilmiştir.

Büyükdere Cad. No: 102 Maya Akar Center
B Blk K: 18 D:71 34394 Esentepe - Şişli
İstanbul | Türkiye
0212 275 52 52 0850 360 2 333 (AEEE)
0212 273 29 99 aeee@tubisad.org.tr
www.tyk.org.tr

TÜBİSAD 40 YAŞINDA!

1979 yılından beri, ülkemizde bilgi teknolojileri, telekomünikasyon, yeni medya, internet ve tüketici elektroniği alanlarında faaliyet gösteren şirketlerin güçlü ortak sesini temsil eden TÜBİSAD, 40. yılını kutladı.

40. Yıl Gala'sında TÜBİSAD Yetkilendirilmiş Kuruluşu çalışması kapsamında gerçekleştirilen "**ZamanE – Atıkları** " Sergisine yer verildi. Sergi ile geçmişe keyifli bir yolculuk yaşandı.

Büyükdere Cad. No: 102 Maya Akar Center
B Blk K: 18 D:71 34394 Esentepe - Şişli
İstanbul | Türkiye
0212 275 52 52 0850 360 2 333 (AEEE)
0212 273 29 99 aeee@tubisad.org.tr
www.tyk.org.tr

Vizyon

TYK, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın tahsis etmiş olduğu "Yetkilendirilmiş Kuruluş" izni ile AEEE yükümlülüklerini yerine getirmek isteyen tüm üretici/ithalatçı firmalara hizmetlerini sunmaktadır. Türkiye bilişim sektörünün nabzını geçmişten bu yana elinde tutan ve teknoloji geleceğine yön veren TÜBİSAD; hızla tüketilen bilişim ekipmanları ve televizyonların ekonomik değerini çevreci yaklaşımlarla açığa çıkarmak üzere Türkiye'ye sistemler kurmakta ve AEEE konusunda öncü kuruluş olarak faaliyetlerini gerçekleştirmektedir.

Misyon

TYK'nın temel misyonu; sosyal sorumluluk bilinci ile T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görevlendirmesi ışığında, AEEE'lerin diğer atıklardan ayrı olarak biriktirilmesi bilincini kamuoyunda yaymaktır. Bir diğer misyonu ise; çeşitli kanallardan toplanan AEEE'lerin, yeniden kullanım, geri kazanım ve geri dönüşüm felsefesi içerisinde, profesyonel bir anlayışla, çevreye duyarlı bir şekilde ekonomiye kazandırılmasıdır.

TYK kâr amacı gütmeyen kuruluş olarak üreticiler, yerel yönetimler, geri dönüşüm tesisleri arasında koordinasyon sağlamaktadır. TYK'nın temel görevleri; Türkiye genelinde kamuoyunun farkındalık düzeyini arttırmak, AEEE toplama miktarlarını sürdürülebilir ve çevresel değerleri göz önünde bulundurarak yönetmelik kapsamındaki oranlara taşımak, toplanan AEEE'lerin belirli standart ve kriterlerde geri dönüşümlerinin sağlandığını belgelemek ve yapılan çalışmaları T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na raporlamaktır.

Büyükdere Cad. No: 102 Maya Akar Center
B Blk K: 18 D:71 34394 Esentepe - Şişli
İstanbul | Türkiye
0212 275 52 52 0850 360 2 333 (AEEE)
0212 273 29 99 aeee@tubisad.org.tr
www.tyk.org.tr

TÜBİSAD
AEEE YETKİLENDİRİLMİŞ KURULUŞU | WEEE COMPLIANCE SCHEME

TÜBİSAD YETKİLENDİRİLMİŞ KURULUŞ KADROSU

Meltem Bağdatlı
Genel Sekreter

N. Selen Tanner
AEEE Sorumlusu

İ. Haluk Onay
AEEE Koordinatör Çevre Görevlisi

Ş. Aykan Gürcü
AEEE Geri Kazanım Uzmanı

Bengisu Evrensel
Çevre Mühendisi

Mehmet Yeşilot
Çevre Mühendisi

TÜBİSAD Yetkilendirilmiş Kuruluş Kadrosu Hakkında Detaylı Bilgi İçin Karekodu Okutunuz:

Büyükdere Cad. No: 102 Maya Akar Center
B Blk K: 18 D:71 34394 Esentepe - Şişli
İstanbul | Türkiye
0212 275 52 52 0850 360 2 333 (AEEE)
0212 273 29 99 aeee@tubisad.org.tr
www.tyk.org.tr

I. AEEE YÖNETİM SİSTEMİ

Teknolojinin hızlı gelişimine bağlı olarak, Elektrikli ve Elektronik Eşyaların (EEE) tüketim hızı artmış; yenilenme süresi ise kısalmıştır. Temel ihtiyaç listelerinin başlarında yer almaya başlayan EEE'ler günümüzde en çok tüketilen ürünler arasında yer almaktadır. Buna bağlı olarak, oluşan AEEE miktarı da her geçen gün artmaktadır.

AEEE'lerin bileşenleri içerisinde çeşitli değerli metaller, nadir toprak elementleri bulunurken doğaya ve çevreye zarar verecek tehlikeli maddeler de bulunmaktadır. Dolayısıyla karmaşık bir yapıya sahiptirler. Bu atıkların sebep olabileceği olumsuz etkilerin önüne geçilebilmesi ve hammadde kaynaklarının daha verimli kullanılabilmesi için AEEE'lerin mevzuata uygun olarak ve atık hiyerarşisi çerçevesinde yönetilmesi gerekmektedir.

Türkiye'de AEEE yönetiminde genişletilmiş üretici sorumluluğu yaklaşımıyla "kirleten öder prensibi" üreticilere bazı yükümlülükler getirmektedir. Üretici/ithalatçı firmalar bu yükümlülüklerini kendileri yerine getirebileceği gibi YK'lar vasıtasıyla da yerine getirebilirler. Üretici/ithalatçı firmaların yükümlülüklerinin şematik özeti Şekil 1' de gösterilmektedir.

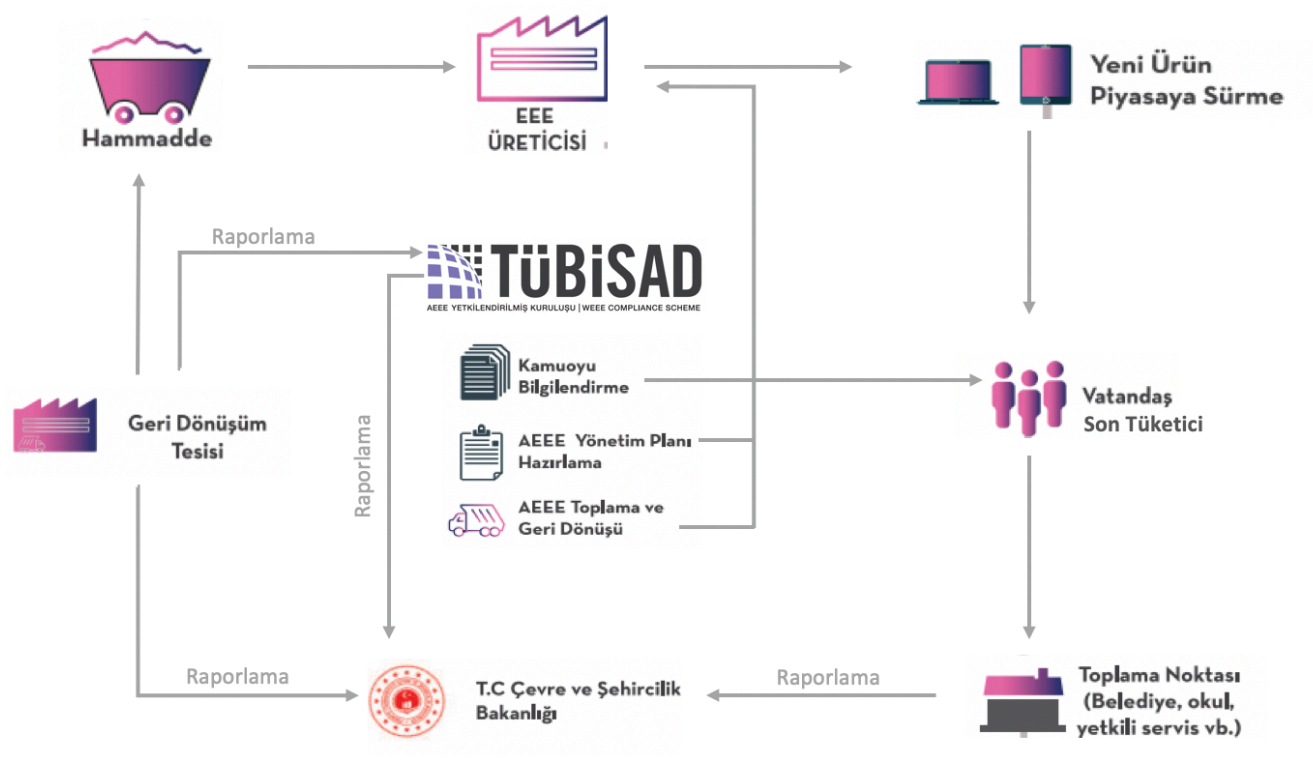

Şekil 1: Üretici/İthalatçı Yükümlülükleri

Türkiye'de AEEE'lerin yönetimine dair ilk çalışmalar, 1991 yılında yayımlanan Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'ne 2002 yılında AEEE'lerin de ilave edilmesi ile başlanmıştır.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" 22.05.2012 tarih ve 28300 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Gelişen teknolojiye bağlı olarak atık yönetimi sistemlerindeki uygulama yöntemlerinin iyileştirilmesi ile AEEE'lerin geri dönüşüm süreçlerinin daha verimli gerçekleştirilmesi amacıyla AEEE yönetmeliğinde yenileme ihtiyacı hâsıl olmuş ve T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bu yönde çalışmalar başlatmıştır.

2018 yılında Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde ve T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ana yerleşkesinde başlatılan "Sıfır Atık" uygulamasının tüm ülke genelinde uygulanması için gerekli çalışmalar T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 2019 yılında tamamlanmıştır. 12 Temmuz 2019 tarih ve 30829 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Sıfır Atık Yönetmeliği"; kapsamında bulunan atık kategorileri ve "Sıfır Depolama" felsefesi içerisinde ülkemizde yürürlüğe girmiştir.

Sıfır Atık ile israfın önlenmesi, kaynakların daha verimli kullanılması hedeflenmiştir. Kanunda sıfır atık sistemini kuran kuruluşlara teşvik uygulanacağından bahsedilmektedir. 2023 yılında tüm ülkede sıfır atık sisteminin hayata geçirilmesi hedeflenmiştir.

TYK, Tablo 2'de listelenmiş olan kanun, tebliğ ve usul esaslar doğrultusunda faaliyetlerini gerçekleştirmektedir.

TÜR	TARİH	SAYI	ADI
Kanun	09.08.1983	18132	Çevre Kanunu
Yönetmelik	22.05.2012	28300	Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaları Kontrolü Yönetmeliği
Yönetmelik	21.10.2013	29901	Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelik
Tebliğ	31.12.2014	29222	Atık Getirme Merkezi Tebliği
Yönetmelik	02.04.2015	29314	Atık Yönetimi Yönetmeliği
Kanun	07.04.2016	29677	Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK)
Usul ve Esas	04.05.2016		Yetkilendirilmiş Kuruluş Usul ve Esasları
Taslak Yönetmelik	13.05.2016		Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaları Kontrolü Yönetmeliği Taslağı
Kanun	10.12.2018	30621	Çevre Kanunu
Tebliğ	04.04.2019	30735	Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesi Genel Tebliği (Sıra No 1)
Yönetmelik	12.07.2019	30829	Sıfır Atık Yönetmeliği
Yönetmelik	31.12.2019	30995	Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelik

Tablo 2: Kanun, Tebliğ, Yönetmelik ve Usul Esaslar

1. BELGELER

TÜBİSAD, AEEE Kontrolü Yönetmeliği kapsamında T.C. Çevre Şehircilik Bakanlığı'nın görevlendirmesi ile 21 Ağustos 2015 tarihinde Yetki Belgesi alarak faaliyetlerine başlamıştır. Yetki tarihinden bu yana 3. Kategori – TV ve Monitörler ile 4. Kategori – Bilişim Telekomünikasyon ve Tüketici Ekipmanları gruplarında AEEE'lerin yönetimi konusunda faaliyetlerini sürdürmektedir.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

T.C. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

YETKİ BELGESİ

İşbu Yetki Belgesi, 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" kapsamında üye üreticiler adına, 3'ncü ve 4'üncü grup elektrikli ve elektronik eşyaların yönetimi konusundaki yükümlülüklerinin yerine getirilmesi amacıyla ***TÜBİSAD - Bilişim Sanayicileri ve İşadamları Derneği İktisadi İşletmesi*** 'ne verilmiştir.

Yağmur KOLA
Şef

Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK
Bakan a.
Müsteşar

Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanununa göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Resim 1: AEEE Yetki Belgesi

2017 yılında gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda TYK'ya ait tüm dokümantasyon ve arşivlemeler kurulan ISO 9001 ve ISO 14001 yönetim sistemi standartlarına uygun hale getirilmiştir. Her yıl olduğu gibi gerçekleşmesi gereken denetim tetkikleri çerçevesinde 2019 yılı içerisinde de 3. denetim gerçekleştirilmiştir. Yapılan denetimler sonucunda TYK ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemleri ve ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemleri belgeleri güncellenmiştir.

Resim 2: ISO 9001 ve ISO 14001 Belgeleri

2. TYK YETKİ KATEGORİLERİ

AEEE'ler farklı hacimlerde, ağırlıklarda olup ihtiva ettiği materyallerde çeşitlilik nedeniyle toplanması, taşınması ve geri dönüştürülmesi aşamalarında farklı sistemler uygulanabilmektedir. Bu nedenle "AEEE'lerin Kontrolü Yönetmeliği" çerçevesinde AEEE'ler 6 farklı kategoriye ayrılmıştır.

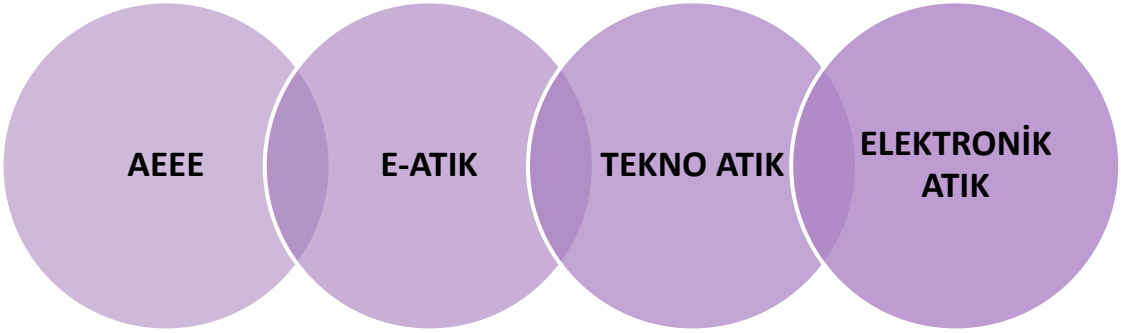

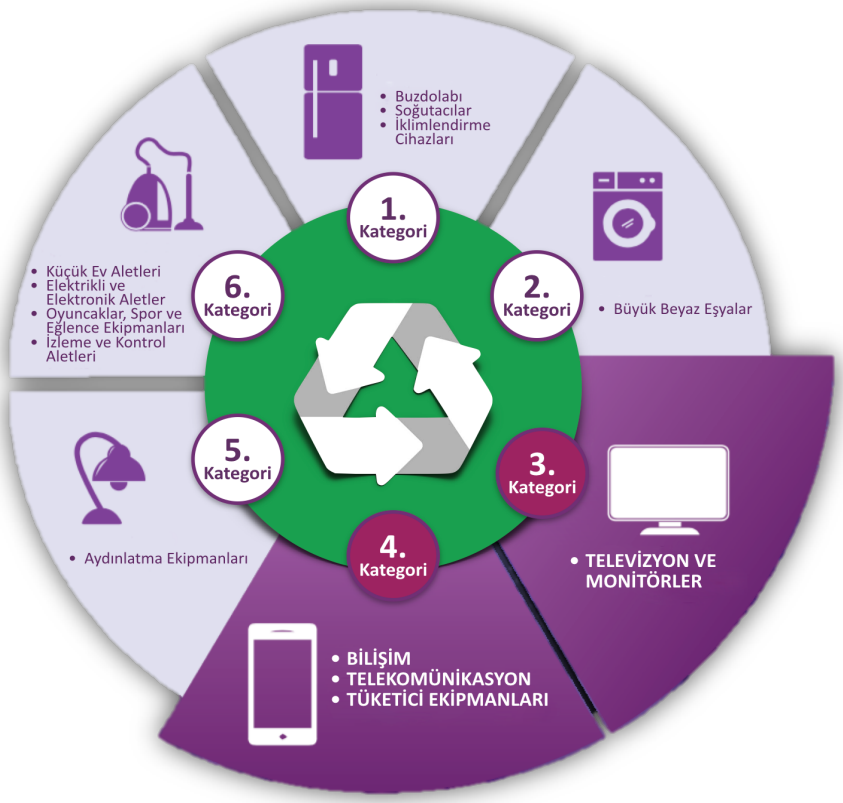

Şekil 2: AEEE Kategorileri

TYK, 3. Kategori TV-Monitörler ile 4. Kategori Bilişim Telekomünikasyon ve Tüketici Ekipmanları gruplarında AEEE Yetkilendirilmiş Kuruluşudur.

3. İŞ BİRLİKLERİ

3.1. BELEDİYE İŞ BİRLİKLERİ

TYK, faaliyetleri kapsamında belediyeler ile iş birlikleri yaparak toplama ağını genişletmekte ve doğrudan hizmet verdiği nüfus sayısını her geçen gün artırmaktadır. 2019 yılında anlaşmalı olunan belediye sayısı 62'ye yükselmiştir. Anlaşmalı belediyeler ile AEEE erişim hizmeti vermek üzere faaliyetin götürüldüğü nüfus, 12.834.672 kişidir.

Yıllara göre iş birliği gerçekleştirilen belediye sayısındaki değişim Grafik 2'te ve nüfus artışı Grafik 3'te gösterilmektedir.

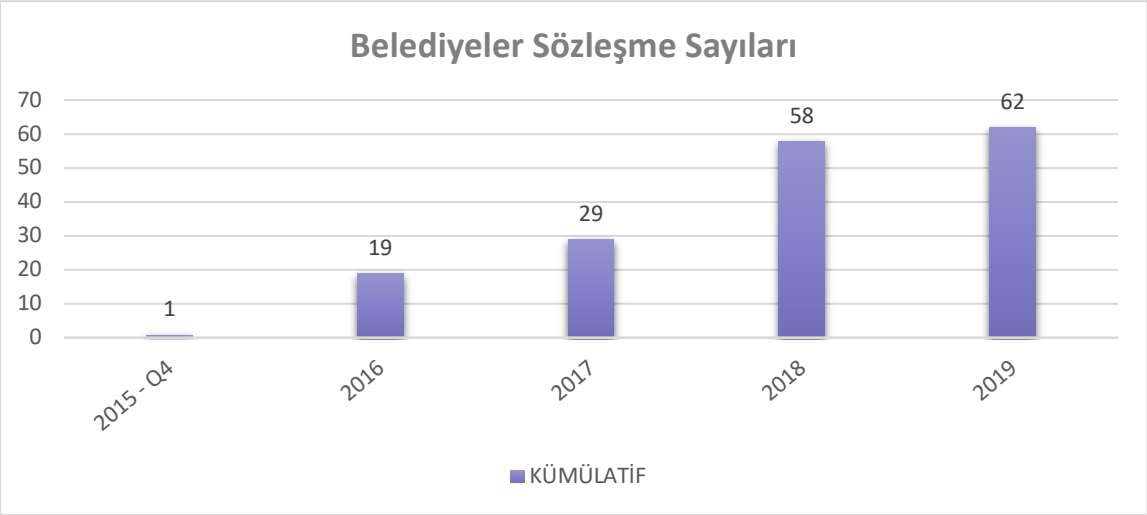

Grafik 2: Belediye Sözleşme Sayısı

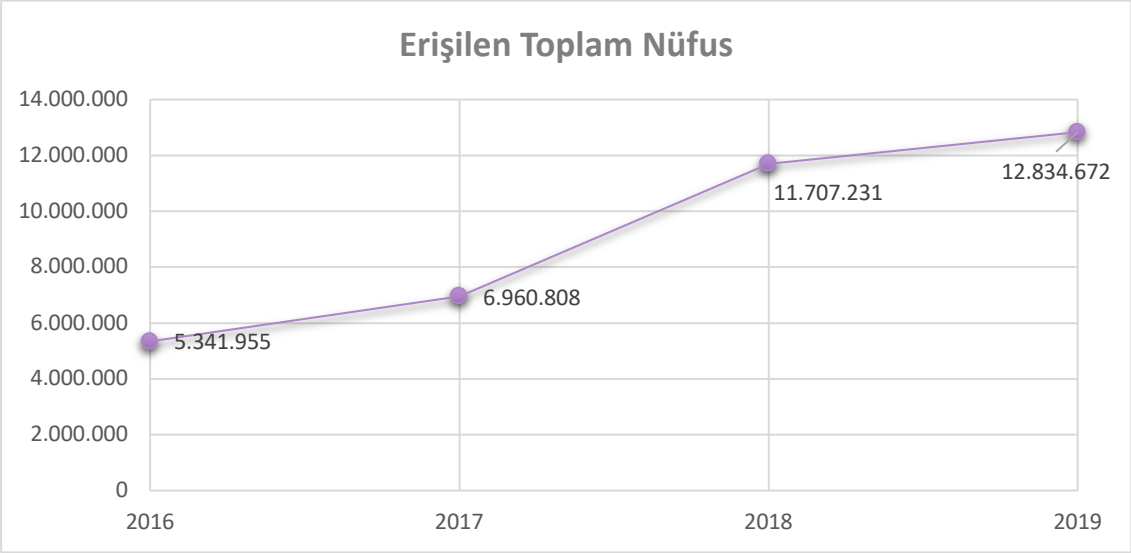

Grafik 3: AEEE Çalışmaları Kapsamında Erişilen Nüfus Sayısı

En Etkin Belediyeler:

TÜBİSAD'ın 40. Yıl kutlamaları kapsamında "Elektronik atık toplama ve kamuoyunda farkındalık yaratma" faaliyetlerinde en etkin 6 ilçe belediyesi belirlenmiştir. Etkin belediyelerin belirlenmesinde, TYK çalışmalarının ilk 5 yılı içerisinde Belediye sınırları içerisinde toplanan nüfusa bağlı AEEE miktarı ve gerçekleştirilen AEEE farkındalık çalışmaları göz önünde bulundurulmuştur. Belirlenen etkin belediyeler için plaketler hazırlanmıştır, belediye temsilcilerine teslim edilmiştir.

İL	BELEDİYE
Ankara	Yenimahalle Belediyesi
İstanbul	Kadıköy Belediyesi
Rize	Merkez Belediyesi
Tekirdağ	Muratlı Belediyesi
Tekirdağ	Saray Belediyesi
Zonguldak	Karadeniz Ereğli Belediyesi

*Tablo 3: TYK – Belediye İş Birliği AEEE Erişimi En Etkin Belediyeleri 2015 – 2019 **

**Belediye sıralaması illere göre alfabetik olarak yapılmıştır.*

3.2. FİRMA İŞ BİRLİKLERİ

TYK, çalışmaları kapsamında AEEE'lerin geri dönüşüme kazandırılması ve kamuoyunda AEEE'ler hakkında farkındalık oluşturulması için çeşitli firmalarla, kurum ve kuruluşlarla iş birlikleri gerçekleştirmektedir. İşbirliği gerçekleştirilen firmalar, kurum ve kuruluşlar aşağıdaki başlıklarda toplanmıştır.

a. EEE Üreticileri
   i. 3. ve 4. Kategorilerde EEE üreticisi firmalar (B2C)
   ii. 3. ve 4. Kategorilerde EEE üreticisi firmalar (B2B)

b. EEE üreticisi olmayıp AEEE toplama sistemine destek veren firmalar
   i. Bilişim sektöründe faaliyet gösteren firmalar
   ii. Diğer alanlarda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar

3.2.1. EEE ÜRETİCİLERİ

Genişletilmiş üretici sorumluluğu kapsamında atık yönetiminde en önemli sorumluluk üretici/ithalatçı firmalardadır. T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 2012 yılında yayımlanan AEEE Kontrolü yönetmeliği 9. maddesine göre üretici/ithalatçı firmalar aşağıdaki yükümlülüklere sahiptir.

- Ürünlerinde "AEE Yönetmeliğine Uygundur" ibaresi bulundurmak
- AEEE toplama hedeflerinin gerçekleştirilmesini sağlamak
- Toplanan AEEE'lerin nakliye ve işleme tesislerinde maliyetlerini karşılamak
- Eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları düzenlemek, yazılı görsel dokümanları sağlamak
- Ek - 3 ve Ek - 5 formunu doldurup Bakanlığa göndermek, piyasaya sürülen miktarları beyan etmek
- EEE üretiminde zararlı maddelerin kullanımını engellemek için çalışmalar yapmak
- Atık Yönetim Planını ve Faaliyet Raporlarını Bakanlığa sunmak
- Kendileri ya da YK'lara üye olarak yükümlülüklerini yerine getirmek

Üretici/İthalatçı Firma Yükümlülükleri Hakkında Detaylı Bilgi İçin Karekodu Okutunuz:

TYK, üretici/ithalatçı firmaların genişletilmiş üretici sorumluluğu kapsamındaki bazı yükümlülüklerini yerine getirmekte ve T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığına raporlamaktadır. TYK faaliyetleri kapsamında sistemin en önemli parçaları olan üretici/ithalatçılar ile gerçekleştirdiği iş birlikleriyle her geçen gün büyüyerek sisteme dâhil olan firma sayısı artmaktadır.

Bu kapsamda,

- 3. ve 4. Kategorilerde EEE üreticisi - B2B (Business-to-Business) ve
- 3. ve 4. Kategorilerde EEE üreticisi – B2C (Business-to-Consumer),

Firmalarla iş birliği gerçekleştirilmektedir. Temsil edilen üretici firma sayısı 2019 yılı sonunda 66'ya ulaşmıştır.

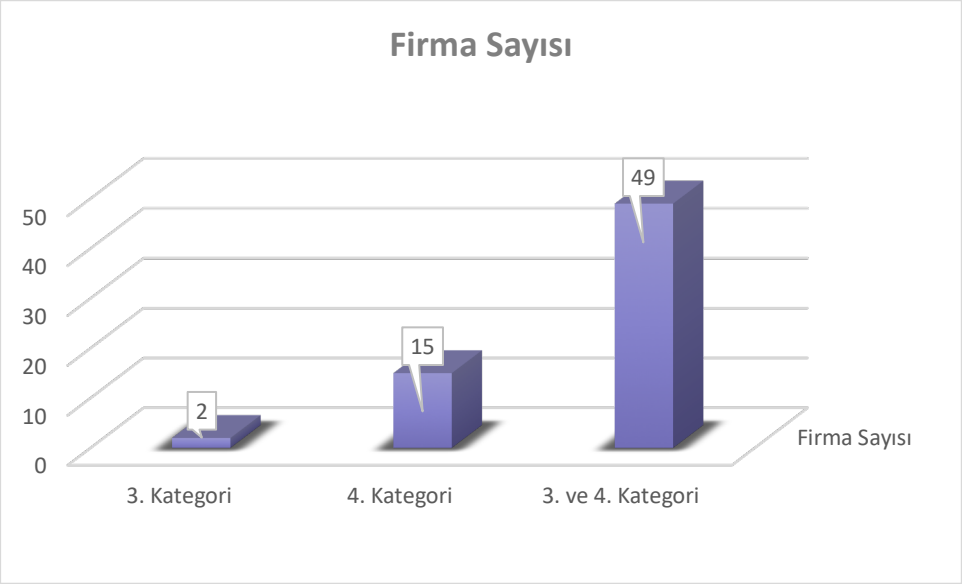

Şekil 3: Temsil Edilen Üretici Firmaların Sayısı

3.2.2. TOPLAMA AĞI İŞ BİRLİKLERİ

Temsil edilen firmaların tamamının son tüketiciye ulaştıkları yetkili servis, satış noktası, bayii adedi sorularak evsel nitelikli AEEE toplama noktası desteği vermeleri için duyurular ve zeyilnameler dönemsel olarak paylaşılmaktadır. Bu kapsamda, EEE üreticisi olmayıp AEEE toplama sistemine destek veren firmalar

- Bilişim sektöründe faaliyet gösteren firmalar
- Diğer alanlarda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlardır.

Hâlihazırda, 2 Kargo Firması, 3 Üniversite, 3 Özel Okul, 2 Vakıf ve 5 Kamu Kurumu ile toplama ağı protokolü imzalanmıştır.

Gerçekleştirilen tüm iş birlikleri ile toplama noktaları oluşturulurken, çeşitli vakıflarla iş birlikleri gerçekleştirilerek kampanyalar düzenlenmektedir. Kampanyalar ile hem geri dönüşüme destek sağlanmakta hem de eğitim gibi çevre kapsamı dışında alanlarda katma değer yaratan sonuçlar elde edilmektedir.

4. AEEE TOPLAMA EKİPMANLARI ve AEEE NEREYE?

AEEE'lerin diğer atıklardan ayrı toplanması amacıyla TYK tarafından tasarlanan farklı hacim ve şekillerdeki çeşitli AEEE toplama ekipmanları Resim 3'de gösterilmektedir. Toplama ekipmanlarının sayısındaki artış ile bilinirliğin arttırılması, AEEE'lerin diğer atıklardan ayrı bir şekilde toplanması; böylece en düşük toplama ve ayrıştırma maliyeti ile en çevreci toplama sisteminin kurulması hedeflenmektedir.

Toplama ağlarının genişletilmesi çalışmalarında yapılan belediye anlaşmalarına ilave olarak belediye harici gerçekleştirilen özel iş birlikleri ile daha fazla AEEE erişimi sağlanmaktadır. Bu iş birlikleri sayesinde toplama noktaları sayısı arttırılmaktadır.

Resim 3: TÜBİSAD AEEE Toplama Ekipmanları

2019 yılı itibariyle Türkiye genelinde TYK tarafından oluşturulan AEEE toplama noktası 7.864'e ulaşmıştır. Ayrıca 2019 yılı itibariyle 10.110 adet iç mekan ve 142 adet konteyner olmak üzere toplamda 10.252 adet AEEE toplama ekipmanı bulunmaktadır.

YIL	İÇ MEKÂN KUTUSU SAYISI	KONTEYNER SAYISI
2016	1.440	48
2017	6.568	117
2018	8.216	129
2019	10.110	142

Tablo 4: AEEE Toplama Ekipmanlarının Kümülatif Dağılımı

AEEE Toplama Noktalarına Ulaşmak İçin Karekodu Okutunuz:

5. TYK ATS SİSTEMİ MODÜLLERİ ve AEEE TOPLAMA FAALİYETLERİ

TYK, görevleri ve Sıfır Atık uygulamaları kapsamında Türkiye genelinde gerçekleştirmiş olduğu iş birlikleri doğrultusunda AEEE toplama ve geri dönüşüm çalışmaları gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda çeşitli projeler geliştirip, kampanyalar düzenleyerek Türkiye genelinde AEEE erişimini her geçen gün arttırmaktadır.

TYK tarafından hazırlanan iç prosedürler çerçevesinde gerekli güncellemeler gerçekleştirilerek 2019 yılında da AEEE toplamaları gerçekleştirilmiştir. Toplamalar sırasında, tabi olunan mevzuata uygun olarak hareket edilmiş ve iş sağlığı ve güvenliği kapsamında uyulması gereken kurallar uygulanmıştır. Toplanan AEEE'lerin envanteri barkodlu yazılım sistemleri ile tutulup, özellikle IMEI (International Mobile Equipment Identity) numarası olan cihazlar liste halinde Bilgi Teknolojileri Kurumu'na (BTK) bildirilmektedir.

Yürütülmekte olan AEEE toplama faaliyetleri kapsamında süreçlerin titizlikle takip edilmesi için TYK tarafından geliştirilen "TÜBİSAD Yetkilendirilmiş Kuruluşu AEEE Takip Sistemi" (TYK ATS) kullanılmaktadır. TYK – ATS ile iş birliği içerisinde olunan paydaşlara hızlı, kolay erişilebilir, güvenliği sağlanmış bir AEEE yönetim sistemi kullanıma açılmıştır. Sisteme tüm paydaşlar internet üzerinden anlık olarak erişebilmektedir.

5.1. TÜBİSAD YETKİLENDİRİLMİŞ KURULUŞU – ATIK TAKİP SİSTEMİ (TYK-ATS)

İş geliştirme çalışmaları kapsamında 2019 yılında da TYK – ATS üzerinde çeşitli güncellemeler yapılmış ve modüller eklenmiştir. Kullanılmakta olan sistem üzerinde 2019 yılı itibariyle aktif olan modüllere dair detaylar aşağıda ilgili başlıklar altında yer almaktadır.

5.1.1. EEE ÜRETİCİ MODÜLÜ

Üretici firmalar için oluşturulmuş EEE Üretici Modülü sayesinde sistemde üretici firmalar TYK kayıtlarına, duyurularına ve eğitimlerine erişebilmektedir.

EEE Üreticileri, sistem içerisinde profil bilgileri, piyasaya sürülen EEE beyanları, sözleşme süreç yönetimi, toplama hedefleri, hedeflerin gerçekleşme durumları, çeşitli raporlar, finans süreçleri ve eğitim modülü gibi alanlara erişim sağlayabilmektedir.

5.1.2. GERİ DÖNÜŞÜM TESİSİ MODÜLÜ

TYK tarafından oluşturulan AEEE Toplama Noktalarının artması ile Türkiye genelinde AEEE erişim miktarı yükselmektedir. AEEE'lerin geri dönüşümü süreçlerinin önemli parçası olan geri dönüşüm tesisleriyle ortak çalışmanın daha sağlıklı ve kontrollü yürütülmesi amacıyla TYK – ATS sisteminde Geri Dönüşüm Tesisi Modülü de yer almaktadır. Bu modül anlaşmalı olunan Çevre İzin ve Lisansına sahip geri dönüşüm tesisleri tarafından kullanılmaktadır ve TYK yetkilileri tarafından tüm süreçlerin kontrolü sistem üzerinden sağlanmaktadır.

Bunun yanı sıra sistem üzerinde kaydı tutulan TYK tarafından toplanıp geri dönüşüme kazandırılan AEEE'ler için değerli metal hesapları yapılmaktadır.

5.1.3. AEEE YÜKLEME VE TAŞIYICI FİRMA MODÜLÜ

AEEE erişim noktalarının artmasıyla birlikte taşıyıcı firmalara ihtiyaç artmaktadır. Gerekli planlamaların sistematik şekilde belirlenmesi amacıyla TYK ATS Taşıyıcı firma modülü kullanılmaktadır. Belirlenen güvenli ve prosedürlere uygun çalışan lisanslı taşıma firmaları ile sistem üzerinden AEEE taşıma süreçleri sürdürülmektedir. Sistemin işleyişinin teknolojik altyapıya uygun olması gerekliliğinden barkod sistemi ile yazılım sistemine envanter girişleri yapılmaktadır. AEEE'lerin envanter ve ağırlık verileri barkod sistemine kaydolmakta ve süreç hızlı bir şekilde ilerlemektedir.

5.1.4. BAYİ MODÜLÜ

2019 yılında hayata geçirilen "Eğitime Dönüştür" kampanyası çerçevesinde TYK toplama noktalarının sayılarının artmasıyla birlikte AEEE'lerin takip çalışmalarının atıkların oluştuğu ve tüketicilerin teslim ettiği noktada görselleri alınarak kontrolünü sağlamak ve envanter oluşturabilmek amacıyla TYK – ATS' ye Bayi Modülünü eklenmiştir

Kampanya kapsamında teslim edilen tüm AEEE'ler Türkiye genelinde bayi yetkilileri tarafından bayi modülü ile kayıt altına alınmaktadır. Sistem üzerinden AEEE'lerin kaydı oluşturulan her bir AEEE'nin fotoğrafı da sisteme yüklenebilmektedir. Böylelikle toplanan AEEE'lerin teslim anından itibaren envanteri oluşturulmaktadır. Atıkların geri dönüşüm tesislerine iletilmesinin ardından ise geri dönüşüm tesisi modülü üzerinden süreçler kayıt altında devam etmektedir.

5.1.5. EĞİTİM MODÜLÜ

TYK – ATS eğitim modülü ile sistem kullanımı, AEEE yönetimi, TYK tarafından oluşturulan yardımcı nitelikteki kılavuzların yer aldığı bir bilgi havuzu oluşturulmuştur. Sistemde yer alan bu modülde her kullanıcı tipine yönelik faydalı bilgilendirme dokümanları paylaşılmaktadır.

Dijital dönüşüm kapsamında eğitim modülü interaktif ve dinamik çalışmalar ile sürekli güncellenmektedir. Farkındalık ve bilinç oluşturmak üzere kullanılan modüle yapılan yeni eklemeler kullanıcılara bilgi mailleri ile duyurulmaktadır. Yapılan duyurularla güncel bilginin daha çok kullanıcıya ulaştırılması sağlanmaktadır.

2019 yılı itibariyle eğitim modülünden 467 kişi faydalanmış olup modül üzerinde yapılacak güncellemelerle dinamik ve interaktif eğitimler vasıtasıyla sistemden faydalanacak kişi sayısının artırılması hedeflenmektedir.

5.2. AEEE TOPLAMA FAALİYETLERİ

TYK tarafından gerçekleştirilen AEEE toplama çalışmaları 2019 yılında da TYK – ATS'de gerçekleştirilen güncellemeler ile titizlikle devam etmiştir.

2019 yılı içerisinde, Türkiye genelinde lisanslı AEEE taşıma araçlarıyla yaklaşık 800 sefer ve kargo ile yaklaşık 2.100 sefer olmak üzere 2.900 sefer düzenlenmiştir. Toplamda 3.908 adet farklı lokasyondan atığa erişilmiştir. Tüm AEEE taşımaları T.C Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Mobil Atık Takip Sistemi (MoTAT) üzerinden kayıt altına alınmıştır. Toplanan tüm AEEE'ler anlaşmalı olunan lisanslı geri dönüşüm tesislerinde işlenmiştir.

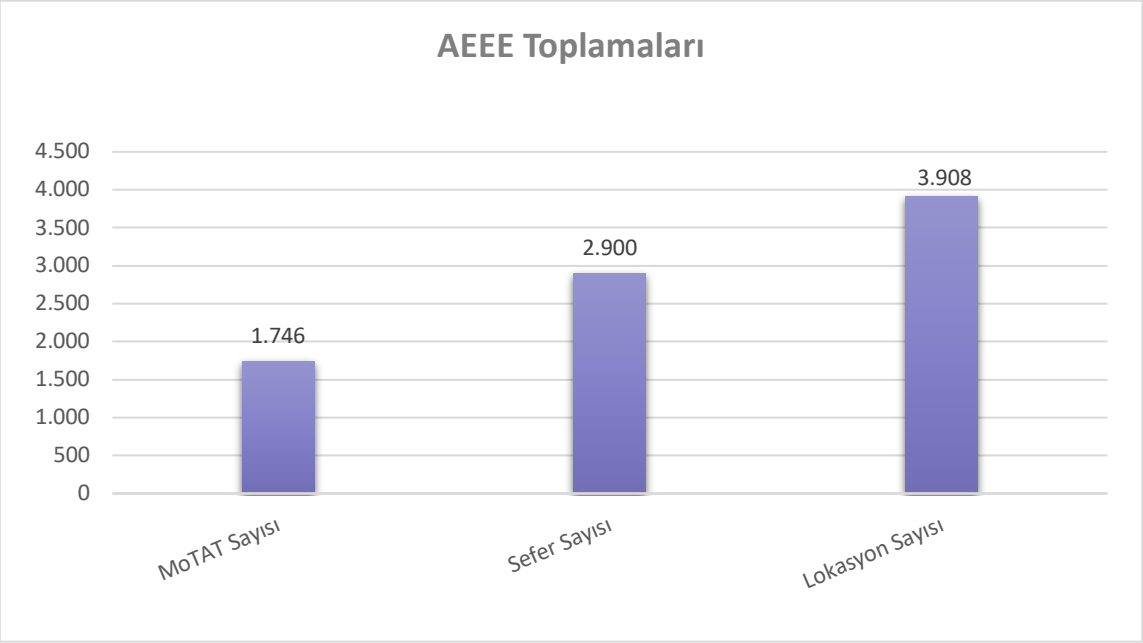

Grafik 4: 2019 Yılı AEEE Toplamalarına İlişkin Lokasyon, Sefer ve MoTAT Bilgisi

Yapılan AEEE toplamaları sonucu TYK aracılığıyla geri dönüşüme kazandırılan Evsel AEEE'lerin % 26'sını 3. Kategori oluştururken % 74'ünü 4. Kategori oluşturmaktadır. (Grafik 5)

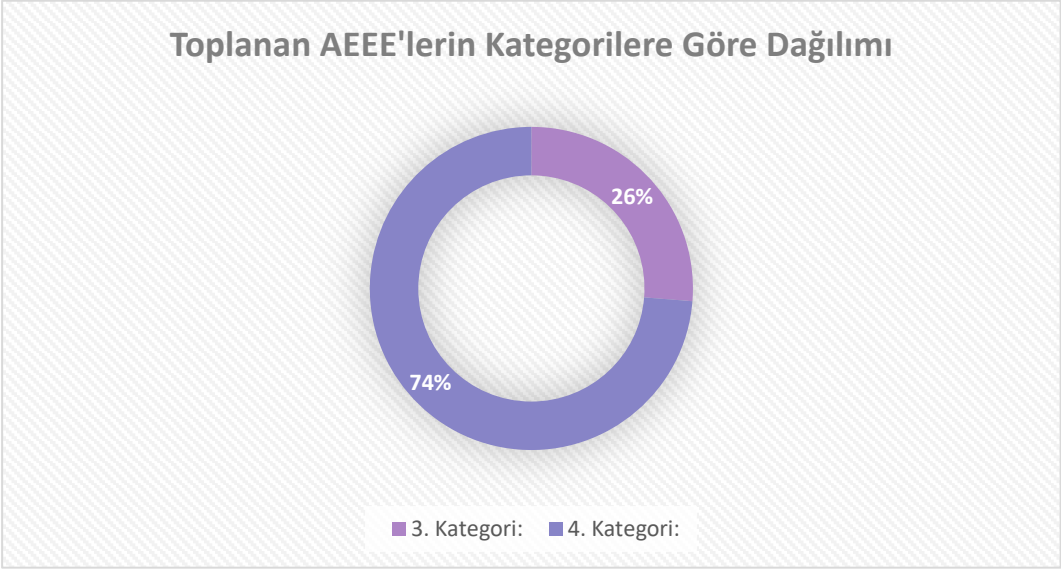

Grafik 5: 2019 Yılında Toplanan AEEE'lerin Kategorilere Göre Dağılımı

Yapılan iş birlikleri sonucunda toplanan evsel AEEE'lerin % 23'lük kısmına Belediye kanalı ile ulaşılırken, %77'lik kısmına Belediye harici kanallarla ulaşılmıştır. (Grafik 6)

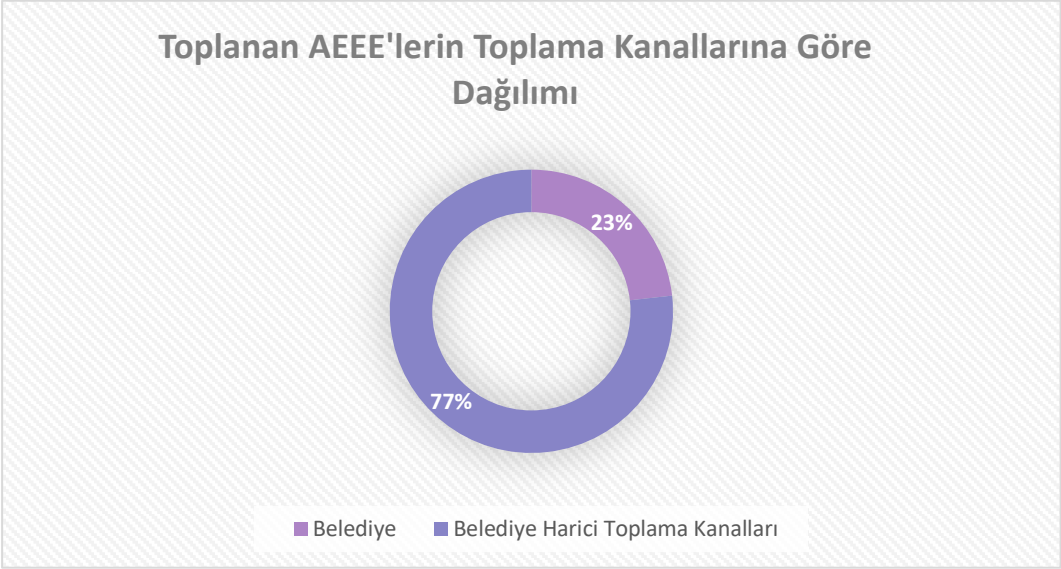

Grafik 6: 2019 Yılında Toplanan AEEE'lerin Toplama Kanallarına Göre Dağılımı

II. AEEE ERİŞİM ve FARKINDALIK ÇALIŞMALARI

1. KAMPANYALAR

1.1. EĞİTİME DÖNÜŞTÜR – TURKCELL İŞ BİRLİĞİ

TYK ve Turkcell iş birliği ile Türkiye genelinde, tekno atıkların (AEEE) geri dönüşüme kazandırılması amacıyla 2019 yılında "Eğitime Dönüştür" projesi başlatılmıştır.

TYK tarafından tüm Turkcell mağazalarına "tekno atık" kutuları yerleştirilmiştir. "Eğitime Dönüştür" projesi ile kullanılmayan, atık haline gelmiş elektronik cihazlar Turkcell mağazalarına yerleştirilen tekno atık kutularına yönlendirilmiştir. Bu kutularda biriken ve geri dönüşüme kazandırılmış olan tekno atıklar karşılığında TYK tarafından Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'na (TEGV) bağış yapılmaktadır.

TYK tarafından 2016 yılında geliştirilen ve kullanılan, AEEE'lerin toplanması ve geri dönüşümü aşamalarının doğru şekilde yönetilmesi için TYK – ATS sistemine eklenen bayi modülü proje kapsamında kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye genelinde 1.375 Turkcell bayiinin bu sisteme kaydolmaları sağlanmış, toplanmakta olan tekno atıkların envanteri bu sistem üzerinden oluşturulmakta, geri dönüşüm tesisine iletilme süreçleri takip edilmektedir.

Gerçekleştirilen bu proje ile Turkcell'in 81 il ve 333 farklı ilçede bulunan satış noktalarında halkın evsel kaynaklı elektronik atıklarını kayıtlı bir şekilde geri dönüşüme kazandırabileceği toplama noktaları oluşturulmuştur.

Proje Tanıtımı

Kampanyanın bilinirliğinin arttırılması ve daha fazla nüfusa erişimi arttırmak amacıyla Eğitime Dönüştür projesi özelinde her ay sosyal medya üzerinden bir yarışma düzenlenmektedir. Geri dönüşüme kazandırılmak üzere Turkcell mağazalarına AEEE teslim eden vatandaşlara sticker verilmektedir.

Vatandaşlar, sticker görsellerinin de içinde yer aldığı Eğitime Dönüştür projesini yansıtan fotoğraflar ile instagram yarışmasına katılmaktadır. TYK, Turkcell ve TEGV görevlileri tarafından oluşturulan jüri tarafından her ay birinci seçilen fotoğrafın sahibi ödüllendirilmektedir.

Projenin duyurulması amacıyla TV'lerde, radyolarda, çeşitli web sitelerinde ve sosyal mecrada hazırlanan reklam filmleri, kampanya tanıtım röportajları ve radyo spotları yayınlanmıştır. Proje ile ilgili detaylı bilgi ve videolar için www.egitimedonustur.com web sitesi hazırlanarak yayına alınmıştır.

TYK sosyal medya hesaplarından ve YouTube kanalından proje özelinde hazırlanan tanıtım çalışmalarına ulaşılabilmektedir.

Resim 4: Eğitime Dönüştür Afişi

"Eğitime Dönüştür" Kampanyası Videoları için karekodu okutunuz:

"Eğitime Dönüştür" Kampanyası kapsamında oluşturulan AEEE toplamaları için karekodu okutunuz:

1.2. ATMA BAĞIŞLA – TEGV İŞ BİRLİĞİ

TYK ve TEGV iş birliği ile 2016 yılında çalışmalarına başlanan "Atma Bağışla!" kampanyası ile 2019 yılı itibariyle 4.000'in üzerinde çocuğun 1 yıllık nitelikli eğitimine katkı sağlanmıştır. Kampanya, evsel ve evsele benzerlik gösteren, TYK yetki kategorilerindeki AEEE'leri bağışlamak isteyen tüm kurum, kuruluş ve bireylere açıktır.

Kampanyaya destek vermek isteyen bağışçılar:

Firma iş birlikleri ile gerçekleştirilen iç paydaş AEEE toplama kampanyaları sonrasında, “Atma Bağışla!” kampanyasına destek olan firmalara, sertifikalar verilmektedir.

Resim 5: Atma Bağışla! Kampanyası Katılım Sertifikası

“Atma Bağışla!” Kampanyasına ilgi ve desteğin her geçen gün artması ile AEEE toplama miktarları da yükselmektedir. Yıllara dair AEEE miktarları Grafik 7’de gösterilmektedir.

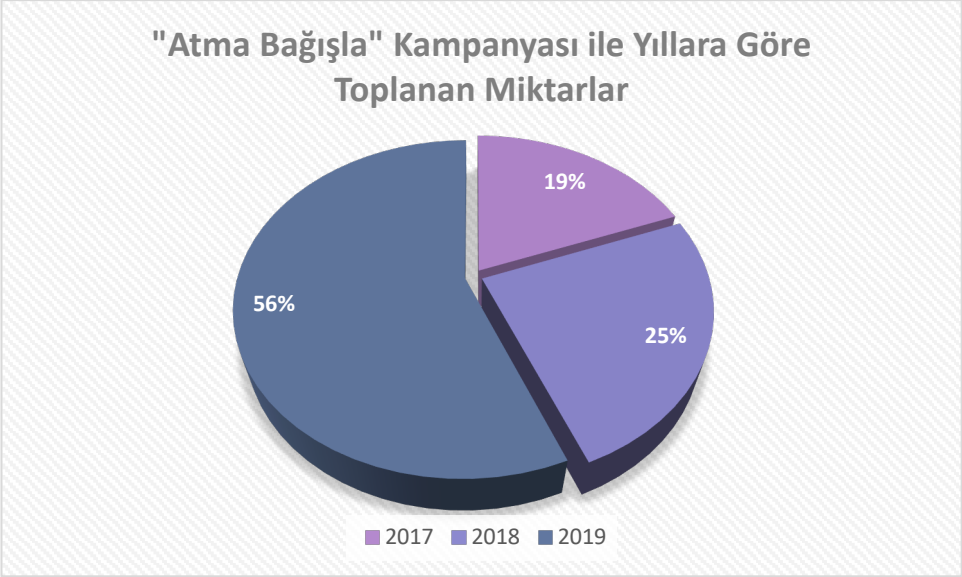

Grafik 7: Atma Bağışla! Kampanyası Yıllara Göre AEEE Miktarları

Resim 6: Atma Bağışla! Kampanya Afişi

1.3. "ÖĞRENCİLER AEEE TOPLUYOR!" KAMPANYASI

Daha sürdürülebilir bir gelecek için geleceğimizin yapıtaşı olan öğrencilerimizin sorumluluk sahibi, çevre okuryazarı bireyler olarak yetiştirilmesi gerekmektedir. Geri dönüşümün ve çevre bilincinin hayatın her alanında uygulanabilir bir alışkanlık haline getirilebilmesi, öğrenciler ve öğretmenler aracılığıyla hane halkının da bilinç düzeylerine ve geri dönüşüm alışkanlıklarına pozitif yönde etki edebilmek amacıyla anlaşmalı yerel yönetimler bünyesinde her yıl "Öğrenciler AEEE Topluyor!" kampanyası düzenlenmektedir. Kampanyaya devlet okulu ve özel okul ayrımı yapılmaksızın anaokulundan üniversite düzeyine kadar tüm okullar katılabilmektedir. Kampanyaya katılım sağlayan okullara TYK tarafından iç mekân AEEE toplama kutuları gönderilmektedir. Kampanya kapsamında öğrencilerden evlerinde bulunan AEEE'leri okullarında oluşturulan AEEE toplama alanlarına getirmeleri istenmektedir. Bu sayede AEEE ve çevre bilinci kazanımı sadece öğrencilerde kalmayıp, hane halkını da etkilemektedir.

2018 – 2019 eğitim öğretim yılı içerisinde gerçekleştirilen kampanya, 2019 – Mart ayı içinde tamamlanmış, okullardan toplanan atık miktarına bağlı olarak okulların puanları belirlenmiştir. TYK tarafından belirlenen ve daha önce duyuruları yapılan ödül cetveli çerçevesinde okullara ve öğrencilere ödülleri 2019 Mayıs ve Haziran ayları içerisinde gönderilmiştir. 2018 – 2019 Eğitim Öğretim yılında gerçekleştirilen kampanyaya ait infografik Resim 7'de gösterilmektedir.

Resim 7: Öğrenciler AEEE Topluyor Kampanyası Ödül Dağılımı

2019 – 2020 Eğitim Öğretim yılı içerisinde düzenlenecek olan kampanya 2019 Eylül ayı itibariyle başlamış ve bir önceki yıl olduğu gibi www.basvuru.tyk.org.tr adresinden başvurular alınmıştır. Sıfır Atık uygulamaları kapsamında TYK tarafından basılı doküman dağıtımı yerine dijital ortam üzerinden afiş, broşür vb. paylaşılmaya başlanmıştır. "Öğrenciler AEEE Topluyor!" kampanyasına ait kampanya afişi de başvuru formu sayfasına yüklenmiştir. Başvuruyu gerçekleştiren öğretmenler ilgili alandan afişi indirerek, ihtiyaçlar miktarda afişe okul panolarında yer vermiştir. 2019 – 2020 Eğitim Öğretim yılında kullanılmak üzere tasarlanan afiş Resim 8'de gösterilmektedir.

Geçen senelerde olduğu gibi 2019 – 2020 Eğitim öğretim yılı içerisinde düzenlenen "Öğrenciler AEEE topluyor!" kampanyasına toplam 61 ilçeden 596 okul katılım sağlamıştır. Kampanya ile yaklaşık 265.000 öğrenciye ulaşılmıştır. Kampanya sürecinin 2019 – 2020 eğitim öğretim yılının sonunda okullarda biriktirilen atıkların AEEE yönetim planına göre teslim alınarak, lisanslı işleme tesislere iletilmesi ve okullara TYK tarafından ödüllerinin gönderilmesi ile sona erecektir.

Kampanya kapsamında bilinçlendirme ve farkındalık oluşturmak amacıyla TYK, Belediye ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri iş birlikleriyle öğretmenlere ve öğrencilere yönelik eğitimler vermektedir. Ayrıca, TYK sosyal medya aracılığıyla kampanya hakkında bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Resim 8: 2019-2020 Yılı Öğrenciler AEEE Topluyor! Kampanyası Afişi

1.4 KOCAELİ E – ATIK TOPLUYOR

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve İlçe Belediyesi iş birlikleri kapsamında Kocaeli'nde bulunan okullara yönelik AEEE toplama kampanyası düzenlenmektedir. Düzenlenen kampanya çerçevesinde farklı yetkilendirilmiş kuruluşlarla iş birliği ile ilerlemektedir.

2019 yılı içerisinde düzenlenen kampanya kapsamında okullara kampanya duyuru afişleri ve iç mekan AEEE toplama kutuları dağıtılmıştır. Kampanya sonunda her ilçenin ilk 3 okulu ödüllendirilmiştir.

2020 yılında düzenlenecek kampanya için Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve ilçe Belediyeleri ile görüşmeler tamamlanmış, kampanyanın yol haritası belirlenmiş, 2020 yılının ocak ayından itibaren kampanyanın başlatılması ve mayıs ayına kadar sürdürülmesi kararı alınmıştır.

1.5 MENTORLUK PROGRAMI

TYK tarafından başlatılan mentorluk programı kapsamında TYK ofisinde yaz stajını tamamlamış öğrenciler "Gönüllü Atık Kahramanı" olarak okullarında AEEE çalışmalarını başlatmıştır. Çalışmanın başlangıcında görev olan öğrencilerin çağrısı ile "Gönüllü Atık Kahramanı"ları yetiştirilmeye başlanmıştır.

"Atık kahramanı" olarak nitelendirilen gönüllü öğrencilerin AEEE konusunda farkındalık artırıcı faaliyetlerde bulunması ve AEEE erişmesi projenin faaliyetleri arasında beklenmektedir. Bu Proje ile gönüllü öğrencilerin AEEE biriktirme ve toplama koordinasyonunu sağlanması, TYK Yetkilileri ile fikir alışverişi yaparak iş geliştirme mekanizmaları gerçekleştirmek gibi tecrübe edinebileceği alanlarda bulunması sağlanır. Bu sayede öğrencilerin sorumluluk alabilecekleri proje yaratılarak kişisel gelişimleri pozitif yönde geliştirilmesi sağlanmaktadır.

Ayrıca programa dâhil olan öğrencilere TYK tarafından katılım sağlanan çevre festivallerinde görev alma imkânı sağlanmasının yanı sıra TYK'da gönüllü yaz stajı imkânı verilmektedir. Bu sayede öğrencilerin TYK tarafından yürütülen AEEE çalışmaları hakkında doğrudan bilgi sahibi olmaktadır.

Resim 9: Teknolojik Donanım Desteği Kampanyası Afişi

1.6 TEKNOLOJİK DONANIM DESTEĞİ – DARÜŞŞAFAKA İŞ BİRLİĞİ

14 Ekim Dünya E-atık günü kapsamında Darüşşafaka Cemiyeti iş birliği ile AEEE toplama kampanyası düzenlenmiştir. Kampanyaya destek veren kurumlar TYK ile iletişime geçmiş ve AEEE'lerinin alınması için gerekli organizasyonu sağlamışlardır. Dünya E-atık Günü'ne kadar toplanan AEEE'ler karşılığında TYK tarafından Darüşşafaka'ya bağış yapılarak teknolojik donanım desteği sağlanmıştır.

1.7 İÇ PAYDAŞ İLE AEEE ERİŞİMİ

AEEE toplamalarını teşvik etmek ve farkındalık yaratmak amacıyla Türkiye genelindeki çeşitli firmaların çalışanlarına yönelik iç paydaş kampanyaları düzenlenmektedir. Kampanya kapsamında firma genel merkezlerine ve şubelerine iç ve gerektiğinde dış mekân kutuları ulaştırılarak belirlenen süreler dâhilinde çalışanlarından Evsel AEEE toplamaları istenmektedir. Biriken AEEE'lerin envanteri tutulup, özellikle IMEI numarası olan cihazlar liste halinde BTK'ya bildirilmektedir. Toplanan AEEE'ler MoTAT sistemi üzerinden gerekli işlemler yapılarak, TYK'nın anlaşmalı olduğu lisanslı tesislere gönderilmekte ve geri dönüşüm/bertaraf süreçleri gerçekleştirilmektedir. Bu süreçlere TYK personelleri eşlik etmektedir. Kampanya sonunda firmalara sertifikaları iletilmekte ve ek olarak çalışanlara ödülleri verilmektedir.

2. ARAŞTIRMA VE YAYINLAR

2.1. E-ATIK EĞİTİM KILAVUZU VE TÜRKİYE AEEE ENVANTERİ ÇALIŞMASI

Resim 10: TÜBİSAD E-Atık Kılavuzu

Eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri kapsamında, Boğaziçi Üniversitesi Sürdürülebilir Kalkınma ve Temiz Üretim Merkezi iş birliğiyle 2016 yılında E-Atık Eğitim Kılavuzu hazırlanmıştır. Eğitimcilere yönelik hazırlanan kitapçık ile öğrencilere etkin ve hızlı şekilde ulaşılmaktadır.

" TÜBİSAD E-Atık Kılavuzuna " ulaşmak için karekodu okutunuz:

"Evimizdeki EEE ve AEEE'ler" Anket Çalışması

Türkiye AEEE envanterini oluşturmak amacıyla, "TÜBİSAD E-Atık Kılavuzu"nda bulunan "Evimizdeki EEE ve AEEE'ler" isimli anket çalışmasına yer verilmiştir. "Öğrenciler AEEE Topluyor!" kampanyasına katılan okullarda bulunan öğrenciler, ankette, evlerinde bulunan EEE sayılarını, kullanılabilirlik durumunu ve kullanım ömürlerini belirtmektedir.

Anket çalışması veri analizi kapsamında her yıl farklı illerde bulunan üniversiteler ile iş birliği gerçekleştirmek hedeflenmekte olup, "Yeşil Kampüs" olarak sertifikalandırılan üniversiteler desteklenmektedir.

Hazırlanan envanter raporu AEEE konusunda yapılacak olan çalışmalara kaynak oluşturmaktadır. Rapora, TYK – ATS üzerinde eğitim modülü üzerinden ulaşılabilmektedir.

2.2 ELEKTRONİK VERİ GİRİŞİ REHBERİ

2018 yılı içerisinde TYK tarafından "Elektronik Veri Girişi Rehberi" hazırlanmıştır. Rehber, EEE ve AEEE Beyan Sistemi, Mobil Atık Sistemi ve Entegre Çevre Bilgi Sistemi olmak üzere üç ana başlıktan oluşmaktadır.

Rehber, EEE üreticilerinin, ithalatçıların, piyasaya sürenlerin ve dağıtıcıların T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Entegre Çevre Bilgi Sistemine (EÇBS) kayıt olabilmeleri, giriş yapabilmeleri, EEE ve AEEE Bilgi Sistemine beyanlarını yapabilmeleri amacıyla kılavuz niteliğinde hazırlanmıştır. Ayrıca AEEE üreticilerinin MoTAT üzerinden taşıma talebi oluşturmalarına ilişkin bilgiler de rehberde yer almaktadır.

Elektronik Veri Giriş Rehberlerine Ulaşmak İçin Karekodu Okutunuz:

3. EĞİTİM ÇALIŞMALARI

TYK personelleri, paydaşlarıyla kurum/kuruluşlarda AEEE farkındalığını artırmak üzere eğitimler vermektedir. Eğitimlerin sonunda katılımcıların soruları yanıtlanmakta ve eğitici materyaller, promosyon malzemeleri katılımcılarla paylaşılmaktadır.

Resim 11: Eğiticilerin Eğitimi Semineri

2019 yılında gerçekleştirilen eğitim çalışmaları Tablo 5'te gösterilmektedir.

TARİH	DÜZENLENEN YER	ETKİNLİK ADI
17 - 18 Ocak 2019	T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Çevre Kanunu Çalıştayı
30 Ocak 2019	Sürdürülebilir Kalkınma Derneği	Türkiye Material Marketplace 3. Etkileşim Toplantısı
30 Nisan 2019	Kadıköy Belediyesi – Çevre Mühendisleri Odası	Sıfır Atık Sempozyumu
19 Haziran 2019	Sürdürülebilir Kalkınma Derneği	Türkiye Material Marketplace 5. Etkileşim Toplantısı
1 Temmuz 2019	Wilo Pompa Sistemleri A.Ş.	AEEE, Geri dönüşüm ve Sıfır Atık Eğitimi
08 Ekim 2019	Genpa Telekomünikasyon ve İletişim Hiz. San. Tic. A.Ş.	AEEE, Geri Dönüşüm ve Sıfır Atık Eğitimi
12 Kasım 2019	Tepebaşı Belediyesi	"Öğrenciler AEEE Topluyor!" Kampanyası kapsamında düzenlenen "Eğiticilerin Eğitimi" Çalışmaları
15 Kasım 2019	Pamukkale Belediyesi	
15 Kasım 2019	Merkezefendi Belediyesi	
30 Kasım 2019	Çerkezköy Belediyesi	
	Çorlu Belediyesi	
	Ergene Belediyesi	
	Hayrabolu Belediyesi	
	Kapaklı Belediyesi	
	Malkara Belediyesi	
	Marmaraereğlisi Belediyesi	
	Muratlı Belediyesi	
	Saray Belediyesi	
	Süleymanpaşa Belediyesi	
	Şarköy Belediyesi	
06 Aralık 2019	Yenimahalle Belediyesi	

Tablo 5: Eğitim Çalışmaları

4. FUARLAR ve SEMİNERLER

TYK, hızla gelişen ve büyüyen dünyayı takip ederek çevre konularında düzenlenen fuarlara katılım sağlamakta, katılımcılara TYK faaliyetleri hakkında bilgiler verilirken, AEEE erişim ağını genişletmek üzere firma temasları gerçekleştirmektedir. 2019 yılı içerisinde katılım sağlanan fuarların listesi Tablo 6'da gösterilmektedir. Sıfır Atık çalışmaları kapsamında fuarlarda basılı doküman dağıtılmayıp, katılımcıların bilgilendirilmesi amacıyla stand alanına yerleştirilen karekodlar ile TYK web sitesinin ilgili alanlarına yönlendirilmiştir.

TARİH	SEMİNER ADI	SUNUMLAR	DÜZENLEYEN KURUM
24 - 28 Şubat 2019	Atık Yönetimi Zirvesi	Evimizdeki Değer AEEE'ler *	T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
21 Mart 2019	REW	-	TÜYAP İstanbul
28 Mart 2019	Türkiye'de AEEE Mevzuatı ve Yönetimi	-	T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
28 Mart 2019	IFAT İstanbul - Çevre Teknolojileri Fuarı **	Genişletilmiş EEE Üretici Sorumluluğu ve TÜBİSAD uygulamaları	IFAT İstanbul
		AEEE'lerde Bilgi ve Veri Güvenliği	
		AEEE'lerin İşleme Tesislerinde Resmi İmha Süreçleri	
17-20 Ekim 2019	Entech – Sıfır Atık	-	CNR EXPO İstanbul
1 Kasım 2019	Sıfır Atık Zirvesi	-	T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
7 – 9 Kasım 2019	CityTech	-	Hacettepe Üniversitesi Kongre Merkezi
26 Aralık 2019	Sıfır Atık Zirvesi	Sıfır Atık Çalışmaları Kapsamında AEEE Yönetimi	Isparta Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Tablo 6: Fuar ve Seminerler

**T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevre Yönetim Genel Müdürlüğü'nün öncülüğünde Atık Yönetimi ile ilgili uygulamaların güçlendirilmesi, geliştirilmesi ve ilgili paydaş gruplarla (Üniversiteler, özel sektör, çevresel STK'lar, oda ve birlikler, Enstitüler, Belediyeler) bilgi alışverişinde bulunulması ve Atık Yönetimi alanındaki yeniliklerin değerlendirilmesi amacı ile 24-28 Şubat 2019 tarihleri arasında Antalya'da "Atık Yönetim Zirvesi" gerçekleştirilmiştir.*

Zirvenin ikinci günü olan 26 Şubat Çarşamba günü gerçekleştirilen "E-atıkların Yönetimi ve Geri Dönüşüm Teknolojileri" oturumunda TYK'ya yer verilmiş, "Evimizdeki Değer E-Atıklar" sunumu gerçekleştirilmiştir. Sunumda, Türkiye'nin AEEE verisinin oluşturulmasına ışık tutması amacıyla gerçekleştirilen TÜBİSAD Envanter çalışması ve çalışma sonucu elde edilen sonuçlar anlatılmıştır. Bunun yanı sıra küresel çapta AEEE ve geri dönüşüm, döngüsel ekonomide AEEE'lerin rolü konularından bahsedilmiştir.

***IFAT Eurasia 2019, Uluslararası Çevre Teknolojileri İhtisas Fuarı, katı atık, su ve atık su teknolojileri, biyoenerji, atık toplama ve taşıma araçları, geri dönüşüm sistemleri, geri kazanım tesis ve ürünleri, yenilenebilir enerji teknolojileri ve kentsel çevre temizlik araçları kategorilerinde yeni ürün ve teknolojiler sergilenmiştir.*

Fuara TYK tarafından standlı katılım sağlanmıştır. Fuar kapsamında TYK AEEE oturumu düzenlenmiştir. Oturumda "Genişletilmiş EEE Üretici Sorumluluğu ve TÜBİSAD uygulamaları" ve "AEEE'lerde Bilgi ve Veri Güvenliği ile Resmi İmha Süreçleri" konularında sunumlar gerçekleştirilmiştir.

5. ETKİNLİKLER ve UYGULAMALI ÖĞRENİM ATÖLYELERİ

5.1. ÇEVRE FESTİVALLERİ

5 Haziran Dünya Çevre günü kapsamında her sene olduğu gibi bu sene de TYK, anlaşmalı olduğu Belediyeler ile çevre festivalleri/etkinlikleri düzenlemiştir. Festivallerde TYK standı kurulmakta ziyaretçilere AEEE ve geri dönüşüm hakkında bilgi verilmektedir. Düzenlenen uygulamalı öğrenim atölyeleri ile AEEE farkındalığı yaratılmaktadır.

Ayrıca, Eğitim - Öğretim yılı boyunca düzenlenen "Öğrenciler AEEE Topluyor" kampanyası dâhilinde okulların kazandıkları ödüller ilgili belediyelere gönderilmektedir. Okullara ödülleri çevre festivallerinde düzenlenen törenlerle belediye ve TYK yetkilileri tarafından takdim edilmektedir.

TARİH	İL	ÇEVRE FESTİVALLERİ
24 – 26 Mayıs 2019	İstanbul	Kadıköy Belediyesi
29 Mayıs 2019	Eskişehir	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
30 Mayıs 2019	Eskişehir	Tepebaşı Belediyesi
30 Mayıs 2019	Zonguldak	Karadeniz Ereğlisi Belediyesi
30 Mayıs 2019	Rize	Ünye Belediyesi
31 Mayıs 2019	Tekirdağ	Saray Belediyesi
10 Haziran 2019	Kocaeli	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi
11 - 14 Haziran 2019	Bilecik	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
11 Haziran 2019	Tekirdağ	Şarköy Belediyesi
11 Haziran 2019	Tekirdağ	Çerkezköy Belediyesi
12 Haziran 2019	Adana	Sarıçam Belediyesi
12 Haziran 2019	Ankara	Yenimahalle Belediyesi
12 Haziran 2019	Edirne	Keşan Belediyesi
14 Haziran 2019	Tekirdağ	Muratlı Belediyesi
7 – 8 Eylül 2019	İstanbul	Sarıyer Belediyesi

Tablo 7: Çevre Festivalleri

5.2. UYGULAMALI ÖĞRENİM ATÖLYELERİ

E-Atıkların Tınısı:

Geleneksel hale gelen **"E-Atıkların Tınısı"** isimli ritim atölyesi etkinliği 2019 yılında da çeşitli çevre etkinliklerinde TYK tarafından düzenlenmiştir.

TYK'nın anlaşmalı olduğu ritim ustası Hakan Gürbüz yönetiminde gerçekleştirilen etkinlikte, AEEE'lerin kombinasyonları ile enstrümanlar oluşturulmakta, katılımcılara enstrümanlar dağıtılarak ritim çalışması gerçekleştirilmektedir. Etkinlikte katılımcılara AEEE'lerin hurda olmadığı bilinci müzik ile aktarılmıştır.

E-Atıklardan Mozaik Atölyesi:

E-atıklardan Mozaik atölyesi, Atölye Bi' Mola iş birliğinde ilk kez 2019 yılında gerçekleştirilmiştir. Etkinlikte katılımcılar eğitmenler eşliğinde e-atık parçalarından bardak altlıkları, duvar süsleri gibi dekoratif ürünler tasarlanmaktadır. Atölye çalışması esnasında TYK yetkilileri tarafından da AEEE konusunda bilgilendirmeler yapılmaktadır. Etkinliğe gelen katılımcılar, yanlarında getirdikleri AEEE'lerini geri dönüşüme kazandırılmak üzere TYK yetkililerine teslim etme fırsatı bulmaktadır.

Atık Cep Telefonu Fırlatma Etkinliği:

TÜBİSAD tarafından gerçekleştirilen Atık Cep Telefonu Fırlatma Etkinliği, uygulamalı öğrenim atölyeleri kapsamında 2019 yılında gerçekleştirilmiştir.

Etkinliğe katılım şartı olarak evlerde bulunan atık cep telefonlarının getirilmesi belirtilerek, katılımcıların AEEE'lerini geri dönüşüme kazandırırken açık alanlarda aileleriyle sportif etkinlik gerçekleştirme imkânı sağlanmaktadır.

Hedef ve mesafe kategorinde gerçekleştirilen etkinlik ile atık cep telefonlarının geri dönüşüme kazandırılması için fırsat yaratılırken, katılımcıların yanlarında getirdikleri diğer AEEE'ler de geri dönüşüme kazandırılmak üzere kabul edilmektedir.

Etkinlik Videolarına Ulaşmak İçin Karekodları Okutunuz

E-Atıkların Tınısı – Ritim Atölyesi	*E-Atıklardan Mozaik Atölyesi*	*Atık Cep Telefonu Fırlatma Etkinliği*

ZamanE-Atıkları Sergisi:

ZamanE-Atıkları sergisi, TYK farkındalık çalışmaları kapsamında düzenlenen bir sergidir. Sergide eski elektronik eşyalar ziyaretçilerle buluşturulmaktadır. Televizyonlar, hesap makineleri, fotoğraf makineleri & kameralar, telefon & telsizler, müzik aletleri, bilgisayarlar ve ev aletleri çeşitli kategorilerdeki elektronik eşyalar sergilenmekte ve sergilenen ürünlerin zaman içindeki değişimleri gözlemlenebilmektedir.

AEEE Bahar Temizliği Sohbetleri:

TYK farkındalık çalışmaları kapsamında AEEE toplama ve farkındalık çalışması iş birliği gerçekleştirilen okullarda öğrencilere yönelik "AEEE Bahar Temizliği Sohbetleri" etkinliği düzenlenmektedir. Etkinlik kapsamında okulda stand kurularak öğrencilere E – Atık ve geri dönüşüm hakkında bilgiler verilebildiği gibi mentorluk programı çerçevesinde gönüllü öğrenciler tarafından okulda AEEE bilgilendirmeleri TYK destekleri ile gerçekleştirilmektedir. Etkinliğin düzenlendiği okuldaki öğrencilerin yaş grubuna bağlı olarak öğrenciler ile boyama etkinliği ve E-Atıklardan robot yapım etkinliği gerçekleştirilmiştir.

2019 yılında gerçekleştirilen uygulamalı öğrenim atölyeleri Tablo 8'de gösterilmektedir.

Düzenlenen lokasyon	E-atıkların Tınısı	E-atıklardan Mozaik atölyesi	Atık Cep Telefonu Fırlatma etkinliği	ZamanE-Atıkları Sergisi	AEEE Bahar Temizliği Sohbetleri
Kadıköy Belediyesi	1	1	1	-	-
Sarıyer Belediyesi	1	-	-	-	-
Burger King	-	1	-	-	-
TÜBİSAD 40. Yıl Galası	-	-	-	1	-
Çevre Koleji	-	-	-	-	1
Mentorluk Programı	-	-	-	-	4
Toplam:	**2**	**2**	**1**	**1**	**5**

Tablo 8: Uygulamalı Öğrenim Atölyeleri

Resim 12: Çevre Etkinlikleri & Uygulamalı Öğrenim Atölyeleri

6. KAMU SPOTU

Her kesime ulaşan medya yayın organlarının, her alanda olduğu gibi bilinç oluşturma konusunda en etkin ve hızlı bir yol olduğu aşikârdır. Bu bağlamda, TYK olarak AEEE farkındalığının oluşturulması amacıyla 2017 yılında ilk kamu spotu yayınlanmıştır. Hazırlanan kamu spotu filmi 45 saniye olup 3D animasyon tekniği ile hazırlanmıştır. Animasyonun başrolünde rol alan bir kahraman yaratılmıştır. T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve RTÜK onayından geçen kamu spotu 47 TV kanalında yayınlanmıştır. Ayrıca, kamu spotunun daha fazla kişiye erişimini sağlamak için toplu taşıma araçlarında bulunan ekranlarda da yayınlanması sağlanmıştır. Ayrıca, 5 – 11 Kasım 2018 tarihleri arasında kamu spotu metro, metrobüs gibi toplu taşıma araçlarında yayınlamıştır.

Resim 13 Kamu Spotu Çalışmaları

İkinci kamu spotunda, ilk çalışmada yer alan atık kahramanı kullanılmış; AEEE'lerin hangi kanallardan toplandığını kamuoyuna yansıtmak amacıyla "AEEE Nereye?" uygulaması konu olarak işlenmiş ve www.aeeenereye.com adresine yer verilmiştir. T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aracılığıyla Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) görüşmeleri tamamlanmış ve yayın müsaadesi alınmıştır. Kamu spotunun ilgili mecralarda yayınlanması için TYK tarafından 81 TV kanalına gönderimi sağlanmıştır. TV kanallarında yayınlanmaya başlanmıştır. Bunun yanı sıra İstanbul'da toplu taşıma araçlarında yayınlanmak üzere İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile iletişime geçilmiştir. Kamu spotu 8 – 14 Temmuz 2019 tarihlerinde Modyo ve İBB TV'lerde yayınlanmıştır.

Kamu Spotlarına Ulaşmak İçin Karekodları Okutunuz

Kamu Spotu – 1

Kamu Spotu – 2

7. TYK İLETİŞİM KANALLARI

TYK olarak AEEE çalışmaları ve gerçekleştirilen tüm faaliyetler www.tyk.org.tr sitesi üzerinden yayımlanmaktadır. Buna ek olarak, Twitter sayfası **@TUBISAD_YK**, Instagram sayfası **@tubisadyk**, Facebook sayfası **@TubisadYK**, Linkedin sayfası **@TubisadYK** ve Youtube Sayfası **TUBİSAD YK**'dan güncel haberlere ve etkinliklere ulaşılmaktadır. 2019 yılı içerisinde 58 adet sosyal medya postu hazırlanarak tüm sosyal mecralarda 142.746 görüntülenme sayısına ulaşılmıştır. Düzenli olarak elektronik bülten hazırlanmakta ve paydaşlarla paylaşılmaktadır.

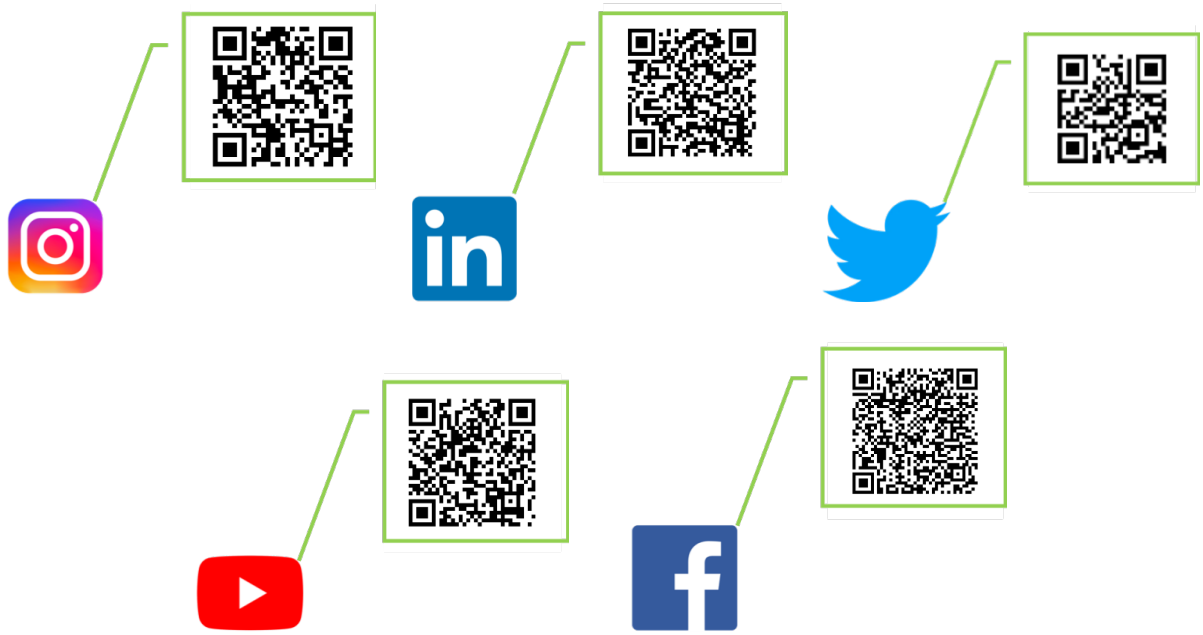

Tüm paydaşlara AEEE konularında bilgi verebilmek amacıyla çağrı merkezi oluşturulmuştur.

0850 360 2 333 (0 850 360 A EEE) numaralı telefondan veya aeee@tubisad.org.tr adresinden TÜBİSAD temsilcilerine ulaşılabilir, AEEE konusunda bilgi alınabilir ve AEEE teslimat organizasyonu yapılabilir.

III. TYK ve SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Birleşmiş Milletler tarafından Ocak 2016' da "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" yürürlüğe girmiştir. Sürdürülebilir kalkınma hedefleri 17 madde olarak ifade edilmiştir.

TYK'nın temel görevi AEEE'lerin mevzuata uygun şekilde toplanması, kamuoyunda geri dönüşüm ve AEEE farkındalığının oluşturulmasıdır. Bu kapsamda yürütülen faaliyetler ve ofis alanı kullanımı sürdürülebilir kalkınma amaçlarını temel alarak gerçekleştirilmektedir. TYK faaliyetlerinin tamamı sürdürülebilirlik amaçları kapsamında,

- Çevresel Sürdürülebilirlik
- Ekonomik Sürdürülebilirlik ve
- Sosyal Sürdürülebilirlik

Olmak üzere üç ana başlıkta özetlenebilmektedir.

1. ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

ATIK YÖNETİMİ

- TYK, AEEE'lerin oluştuğu noktada, diğer atıklardan ayrı olarak toplanmasını sağlamak amacıyla kendi tasarımları olan AEEE toplama ekipmanlarını (iç mekân kutuları, dış mekân konteynerleri) hem TYK ofisinde kullanmakta hem de iş ortaklarına sağlamaktadır.
- AEEE'lerin standartlara uygun şekilde yönetilmesi anlayışını benimsemiştir. Oluşan AEEE'lerin atık depolama sahalarına gönderilmesi yerine çevre mevzuatına uygun şekilde geri dönüşüme kazandırılmakta ve tüm çalışmalar döngüsel ekonomi çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.
- AEEE'ler lisanslı geri dönüşüm tesislerinde işlenmekte, böylece AEEE'lerde yer alan cıva, baryum, kobalt, kadmiyum gibi tehlikeli ve zehirli maddelerin kontrolsüz olarak yakılmaları ve gömülmeleri engellenmektedir. Aynı zamanda AEEE'lerin içerdiği değerli maddelerin geri kazanımı sağlanmaktadır. Bu maddelerin yer altı suları, atmosfer gibi doğa alanlarında oluşturacağı risklerin ortadan kaldırılmasına destek olunmaktadır.
- Sıfır Atık kapsamında atığı en aza indirmek amacıyla, basılı dokümanlar yerine kare kod sistemi kullanılmaktadır. TYK tarafından oluşturulan Elektronik Veri Giriş Rehberi ve diğer tüm kitapçıklar TYK Web sitesinde yayınlanmaktadır. Böylelikle kâğıt israfının önüne geçilmektedir.

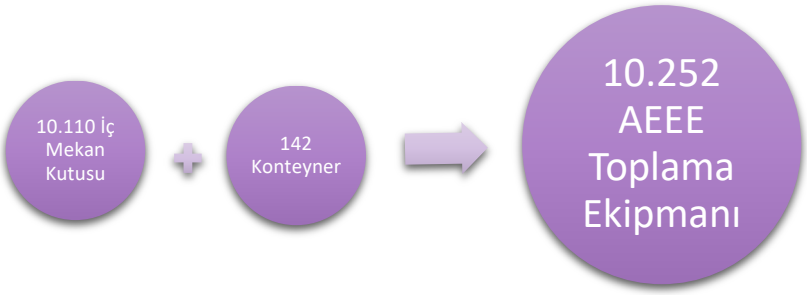

ENERJİ VE SU VERİMİ

- TYK, ofisinde düşük enerji tüketimi, yüksek verimli ve sensörlü lamba kullanımıyla %60 enerji tasarrufu sağlanmaktadır.
- AEEE'lerde bulunan toksin ve tehlikeli materyallerinin bertarafı ile su ortamlarına karışması engellenmekte ve su kirliliğinin önüne geçilmektedir.
- TYK ofisinde %30 daha verimli armatürler kullanılmaktadır. Her alanda çevre dostu ürünler tercih edilmektedir.
- TYK ofisinde bulunan kompanzasyon panosu ile %33'lük enerji tasarrufu sağlanmaktadır.

KARBON AYAKİZİ

- AEEE toplama süreçleri esnasında atığın oluştuğu noktadan alımını en verimli şekilde sağlayacak olan lisanslı geri dönüşüm tesisleri seçilmektedir. Böylelikle AEEE'lerin taşınması ve geri dönüşüme kazandırılması sürecinde oluşacak olan karbon ayakizi en düşük seviyede tutulmaktadır.
- www.aeeenereye.com sitesi sayesinde AEEE'leri bulunan vatandaşlar kendilerine en yakın toplama noktasını görebilmekte ve bu noktaya AEEE'lerini bırakabilmektedir. Tek noktadan teslim alınan AEEE'ler oluşacak olan karbon ayakizini azaltmada etkili olmaktadır.
- TYK faaliyetlerine bağlı olarak oluşan karbon ayakizi her yıl Boğaziçi Üniversitesi Sürdürülebilir Kalkınma ve Temiz Üretim Araştırma Merkezi iş birliği ile hesaplanmaktadır.
    - **2017 yılında** 239 ağaçlık karbon azaltımına ilave katkı olarak Manisa – Soma'da oluşturulan 500 ağaçlık "TÜBİSAD 2017 AEEE Korusu" ile **toplamda 739 ağaçlık**,
    - **2018 yılında** 330 ağaçlık karbon azaltımına ilave katkı olarak İzmir – Kınık'ta oluşturulan 500 ağaçlık "TÜBİSAD 2018 AEEE Korusu" ile **toplamda 830 ağaçlık**,
    - **2019 yılında** ise 105 ağaçlık karbon azaltımına ilave katkı olarak İzmir – Torbalı'da oluşturulan 500 ağaçlık "TÜBİSAD 2019 AEEE Korusu" ile **toplamda 605 ağaçlık** karbon azaltımı sağlanmıştır.
- Yıllık bazda AEEE'lerin geri dönüşümü ile gerçekleştirilen karbon azaltım miktarları ve ilave katkı ağaçlandırma çalışmalarına ait özet, Tablo – 9'da gösterilmektedir.

	2016	2017	2018	2019	TOPLAM
TYK Faaliyetlerinden Kaynaklı Karbon azaltımı (Kg CO_2)*:	4.936,80	98.137,50	135.730,50	43.038,01	281.842,81
TYK Faaliyetlerinden Kaynaklı Karbon azaltımının ağaç eş değeri (adet)*:	12	239	330	105	685
İlave Katkı ağaç eş değeri (Ağaçlandırma çalışması) **:	-	500	500	500	1.500,00
Toplam Karbon Azaltımı Ağaç Eşdeğeri (adet) ***:	12	739	830	605	2.185
Toplam Karbon Azaltımı (Kg CO_2) ***:	4.936,80	304.024,60	341.462,00	248.897,00	899.320,40

Tablo 9: Yıllara göre Karbon Azaltımı

**TYK tarafından toplanan AEEE'lerin atık depolama sahalarına gitmesi yerine geri dönüşüme kazandırılmasıyla sağlanan karbon azaltımı ile taşıma kaynaklı oluşan karbon ayakizi farkının alınmasıyla elde edilmektedir. (KgCO_2 ve ağaç eşdeğeri)*

***TYK faaliyetleri sağlanan karbon azaltımına ilave katkı amacıyla TYK tarafından gerçekleştirilen ek ağaçlandırma çalışmalarını ifade etmektedir.*

****TYK faaliyetleri ve ağaçlandırma çalışmaları ile gerçekleştirilen toplam karbon azaltımını ifade etmektedir. (KgCO_2 ve ağaç eşdeğeri)*

2. EKONOMİK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

PAYDAŞ

- Ortak hedefler doğrultusunda belediyeler, üretici/ithalatçı firmalar, dağıtıcı firmalar, AEEE toplama ağına destek vermek isteyen farklı sektörlerden firmalar ve lisanslı geri dönüşüm tesislerinin yanı sıra üniversitelerle, diğer atık gruplarında ve AEEE konularında faaliyet gösteren YK'lar, kamu kurum/kuruluşları ve vakıflar ile iş birliği kurulmaktadır ve çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmektedir.
- 2017 yılından bu yana, ISO 9001 Kalite Yönetimi ve ISO 14001 Çevre Yönetimi çerçevesinde TYK faaliyetleri standartlara uygun şekilde yürütülmekte olup, her yıl gerekli gözetim ve denetimler yapılarak belgeler yenilenmektedir. Böylelikle hizmet verilecek firmaların tedarikçi listesinde yer alınabilmektedir.
- TYK paydaşları ile TEGV gönüllüleri, gönüllülük esasıyla ve belirlemiş oldukları ekiplerle AEEE'leri toplama faaliyetlerine destek verme ve AEEE envanteri çıkarılmasına yardımcı olma gibi işlerle birlikte çalışmaktadır.

ADİL REKABET

- TYK çatısında yer alan üretici firmaların geri dönüşüme kazandırılmak üzere kendi eriştikleri AEEE'lere ait evraklar TYK ile paylaşılmaktadır ve firmanın toplama hedeflerinden düşülmektedir.
- TYK olarak farklı AEEE tesislerine yapılan denetimler ve sunduğu beyanlar sonucunda ortaya çıkan eksiklikler ve açıkların piyasaya adalet ve dürüstlük katması sağlanarak, diğer tesislerin de rekabetçi piyasa koşullarında dengeyi bulmalarına katkı sağlanmaktadır.
- Çevrimiçi sistemler üzerinden gerçekleştirilen "İşleme Tesisi Belirleme" süreçleri ile adil rekabet ortamı sağlanmaktadır.
- 2017 yılında yapılan başvuru neticesinde Üretici/İthalatçı firmalar ile imzalanacak olan sözleşmelere Rekabet Kurulu tarafından bireysel muafiyet sağlanmıştır.

KONFOR ALANI

- Çalışanların daha sağlıklı bir çalışma ortamına sahip olabilmesi için ofise "İnsan için Çalışan Bitkiler" yerleştirilmiştir.
- Trafik yoğunluğu göz önüne alınarak, toplu taşıma araçlarına yakın bir lokasyonda bulunan ofiste çalışmalar gerçekleştirilmektedir.
- TYK ofisinde yatay hiyerarşi bulunmakta olup çalışanların eşit söz hakkı ve sorumluluğuyla başarılı adımlar atılmaktadır.
- Ofis çalışanları ile belirli günler ve saatlerde sosyal etkinlikler düzenlenerek ekip ruhunu geliştirme olanağı sağlanmaktadır.

EKONOMİYE KATKI

- Her yıl TYK tarafından düzenlenen "Evinizdeki EEE ve AEEE'ler" isimli anket ile toplanan veriler doğrultusunda gerekli modellemeler yapılarak Türkiye'nin AEEE verisini oluşturmak hedeflenmektedir. Çalışma ile Türkiye'de AEEE veri hesabının güvenilir sonuçlara ulaştırılmasına temel oluşturulmaktadır. Bu sayede AEEE konusunda ekonomik farkındalığın arttırılması amaçlanmıştır. Çalışmanın güncelliğini koruması ile anket çalışması her sene yenilenmektedir.
- Üreticilerin onayı alınarak AEEE'lerin kullanılabilecek veya tamir edilebilecek olanları yeniden kullanım prosedürleri çerçevesinde hayata geri döndürülür, bağış noktalarında değerlendirilir.

Değerli Metal Hesapları:

- İçerdiği değerli ve geri kazanılabilir maddeler taşıyan AEEE'ler döngüsel ekonomiye katkı sağlayan en önemli atık gruplarındandır. TYK tarafından toplanıp geri dönüşüme kazandırılan AEEE'lerden ikincil hammaddelerin geri kazandırılması sağlanarak ülke ekonomisine katkı sağlanmaktadır.

- TYK tarafından geri dönüşüme kazandırılan AEEE'lere yönelik değerli metal hesaplamaları her yıl gerçekleştirilmektedir. 2019 yılında toplanan AEEE'lere ait değerli metal içeriği bilgisi Grafik 8 ve Grafik 9'da gösterilmektedir.

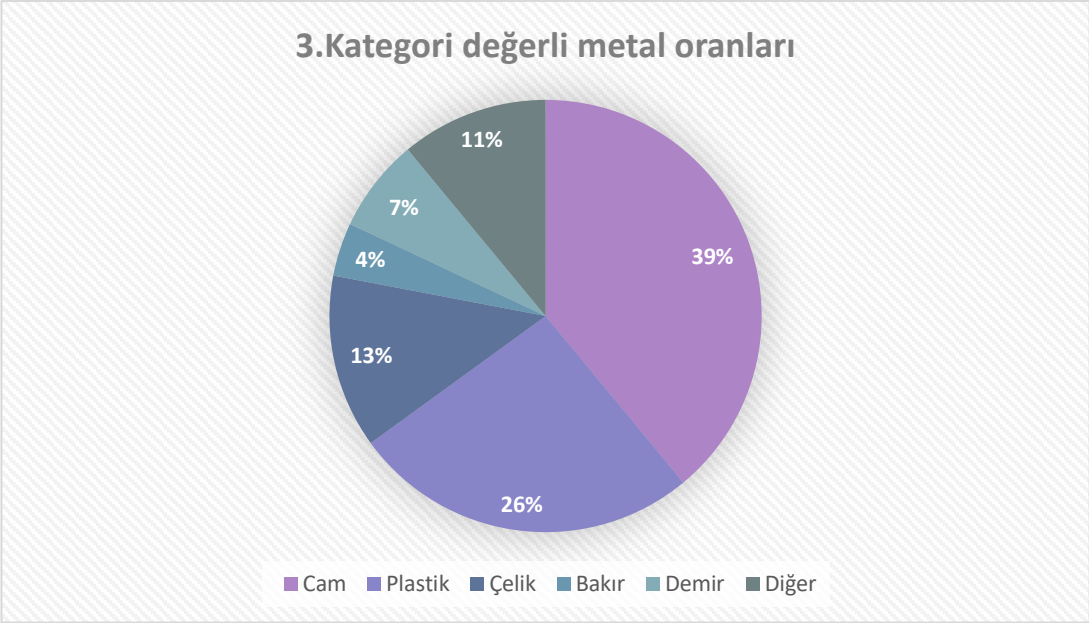

Grafik 8: 3.Kategori Değerli Metal Oranları

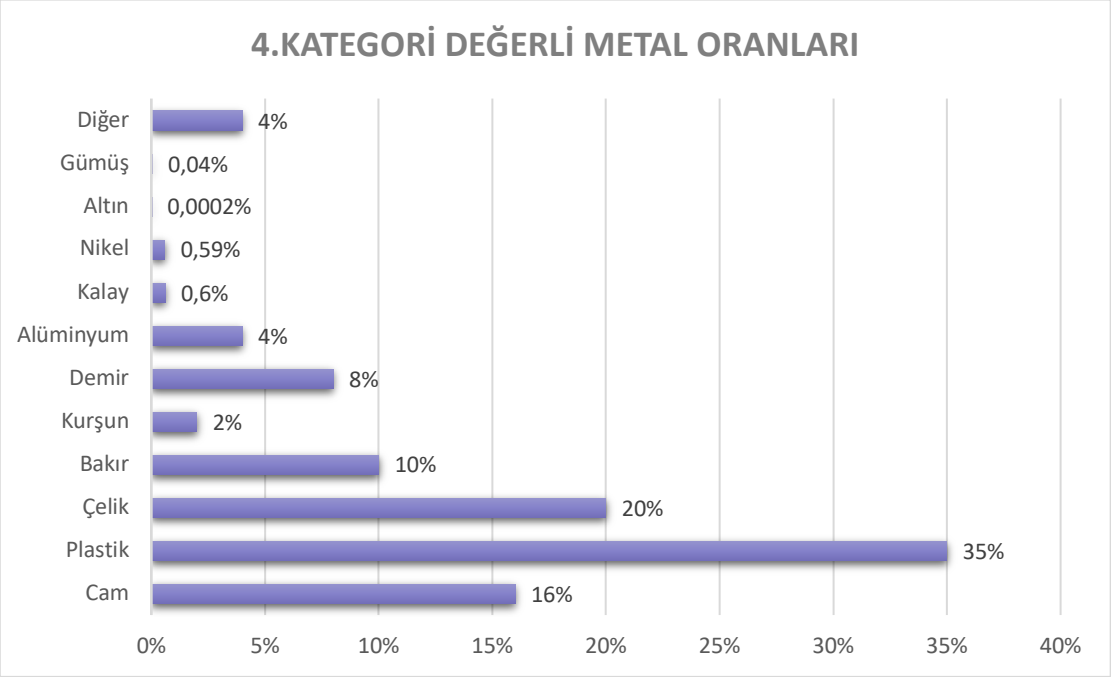

Grafik 9: 4. Kategori Değerli Metal Oranları

3. SOSYAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

FARKINDALIK ve EĞİTİM

- Çevresel ve sosyopolitik boyutların göz önünde bulundurulduğu toplumda, her bireyin kendisine düşen sorumlulukları farkına vardırabilmek adına TYK bünyesinde düzenlenen birçok kampanyalar ve projeler yapılmaktadır. Bu sayede bireylerin doğrudan farkındalığın içerisinde oldukları bilinci yaratılmıştır.
- "Öğrenciler AEEE Topluyor!" kampanyası ve mentorluk programı ile anaokulundan liseye tüm düzeyden eğitim gören öğrencilerde AEEE farkındalığı oluşturulmaktadır. Genç bireylerin klasik eğitim – öğretimin yanı sıra sosyal alanlarda iletişimde olmaları ve projede yer alarak sosyal anlamda da gelişim göstermelerini sağlamaktadır.
- "Atma Bağışla!" kampanyası ve "Eğitime Dönüştür" projesi ile her yaş grubundan vatandaşın AEEE sorumluluklarını yerine getirmesi sağlanmaktadır. AEEE farkındalığını oluştururken bireylere öğrencilerin nitelikli eğitimine katkı sağlama fırsatı oluşturulmaktadır.
- "Eğitimde Teknolojik Donanım Desteği" ile Darüşşafaka Vakfı bağışçılarına yönelik gerçekleştirilen AEEE farkındalık çalışması ile Darüşşafaka'lı çocuklar için destek sağlanmıştır.
- İç Paydaş toplama kampanyaları ile kurum içi farkındalık oluşturulmaktadır.
- Farkındalık çalışmaları kapsamında çeşitli ilçelerde bulunan öğretmenlere yönelik düzenlenen eğitimlerin yanı sıra, AEEE toplama ağında yer alan paydaş şirketlerin personellerine yönelik eğitimler de düzenlemektedir.
- TYK, iş birliği içerisine girdiği ve gireceği firmaların çocuk ve/veya genç işçi çalıştırmama ilkelerine bağlı kalmasını bekler.

EŞİTLİK

- Yükümlülükleri yerine getirilen üretici firmalar adına TYK tarafından toplanan AEEE'ler ortak havuz altında kayıt altına alınmaktadır. Firmaların piyasaya sürüm oranlarına bağlı olarak ortak havuzdan paylaştırılmakta ve firmaların toplama hedeflerinden düşülmektedir.
- Temsil edilen firmalar arasında kendi imkânları ile AEEE erişimini sağlayan firmalara ait miktarlar firmanın kendi hedeflerinden düşülmektedir.
- Belediye iş birlikleri ile düzenlenen "Öğrenciler AEEE Topluyor!" kampanyasına ilave olarak okullardan gelen bireysel katılım talepleri ile söz konusu okullara da katılım hakkı sağlanmaktadır.
- AEEE taşıma işlemlerinin gerçekleştirilmesinde Entegre Çevre Bilgi Sistemi – MoTAT kayıtları ve kullanımı hakkında okul yetkileri bilgilendirilerek, süreçler tüm okullarda eşit bir şekilde yürütülmektedir.

- Kampanya sonunda şartları sağlayan tüm okullara ödülleri önceden duyurulmuş ödül cetvelleri doğrultusunda iletilmektedir.
- TYK tarafından oluşturulan çağrı merkezi hattı, kurumsal mail adresi ve sosyal medya hesapları ile AEEE konusunda bilgi almak isteyen tüm vatandaşlara bilgi verilmektedir.
- Hanelerde bulunan AEEE'lerin TYK'nın anlaşmalı olduğu kargo firmaları ile ücretsiz teslim alınması sağlanarak ülke genelinde her vatandaşa atığını geri dönüşüme kazandırma fırsatı yaratılmaktadır.
- "Eğitimde Fırsat Eşitliği" bakış açısıyla "Öğrenciler AEEE Topluyor!" Kampanyasına tüm okullara katılma fırsatı sağlanmakta ve okullara yönelik hazırlanan "TÜBİSAD E-Atık Kılavuzu" ve diğer tüm dokümanlar web sitesi üzerinde yayınlanmaktadır.
- TYK'nın çeşitli paydaşlarla gerçekleştirdiği iş birlikleri doğrultusunda gerçekleştirilen eğitime destek kampanyaları ile geri dönüşüme kazandırılan AEEE'lerden gelen gelir, çocukların nitelikli eğitimi için bağışlanmaktadır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR TOPLUM ve ŞEHİR HAYATI

- Düzenlenme sayısı günden güne artan "Uygulamalı Öğrenim Atölyeleri" ile bireylere AEEE farkındalığı kazandırılırken, şehir hayatı içerisinde sosyal faaliyete katılma imkânı sağlanmaktadır.
- Açık havada düzenlenen "E-atıkların Tınısı", "E-atıklardan Mozaik Atölyesi" ve "Atık Cep Telefonu Fırlatma Etkinlikleri" ile katılımcıların özellikle sosyal alanlarda vakit geçirmesi sağlanmaktadır.
- "E-atıkların Tınısı" isimli ritim atölyesi ile etkinlik katılımcıların ritim duygusunun farkına varmaları, saygıyla dinleme alışkanlığı, birbirilerine ve doğaya kulak vermenin önemi aktarılmaktadır.
- "E-atıkların Mozaik Atölyesi" etkinliği ile katılımcıların yaratıcılıklarını kullanarak evlerinde kullanabilecekleri dekoratif ürünler tasarlama fırsatı yaratılmaktadır. Tüketim toplumu bilincinden çıkarak, bireylerin AEEE'lerin de kullanımı ile üretebilecekleri hatırlatılmaktadır.
- "Atık Cep Telefonu Fırlatma Etkinlikleri" ile katılımcıların yeşil alanlarda sportif faaliyet gerçekleştirmesi sağlanarak AEEE farkındalığı oluşturulmaktadır.
- "ZamanE-Atıkları Sergisi" ile AEEE farkındalığı elektrikli ve elektronik aletlerin zaman içindeki değişimlerini gösteren nostaljik bir sergi ile sağlanmaktadır. Yetişkin katılımcıların sergide yer alan ürünlere bağlı olarak kendilerinden yaş olarak küçük katılımcılara tecrübelerini paylaşmalarına imkân sağlanmaktadır.
- Yukarıda sıralanan tüm etkinlikler, bireylerin aileleri ile katılım sağlayıp yoğun ve hızlı şehir hayatından ayrılarak birlikte vakit geçirme imkânı sağlamaktadır.
- TYK tarafından gerçekleştirilen karbon ayakizi azaltmaya yönelik yapılan ağaçlandırmalar ile yeşil alanların arttırılmasına katkıda bulunulmaktadır.
- Çevre katkısı yalnızca AEEE'lerin toplanıp geri dönüşüme kazandırılması ve gerçekleştirilen etkinliklerle daha çok bireyde AEEE farkındalığı ile değil, sokak hayvanları için yapılan mama bağışları ile de sağlanmaktadır. 2019 yılında da 2.000 köpeğin mama ihtiyacı Sahipsiz Hayvanları Koruma Derneği iş birliği ile karşılanmıştır.

SAĞLIK ve HİJYEN

- TYK tarafından kurulan AEEE Yönetim sistemi ile AEEE'lerin kayıt dışı toplanması ve kontrolsüz biçimde çöp sahalarına, doğaya bırakılmasının önüne geçilerek çevre kirliğinin önüne geçilmektedir. İnsan ve çevre sağlığı açısından oluşacak olan riskler AEEE'lerin kaynağında ayrı toplanması ile engellenmektedir.
- TYK çalışanları saha operasyonlarına tüm kişisel koruyucu ekipmanları ile eşlik etmektedir.
- Atık alımları sonrasında çalışanlar kişisel sağlık koruma amacıyla tüm şahsi temizlik aşamalarını yerine getirmektedirler.

KURUMSAL ADALET

- İşbirliği gerçekleştirilen kurum, kuruluş ve tesislerin çevreci bakış açısına sahip, AEEE'lerin geri dönüşüme kazandırılması bilincini benimsemiş ve çalışmalarını bu doğrultuda sürdürüyor olmalarına dikkat edilmektedir
- TYK'nın temsil etmekte olduğu üretici firmaların tabi olduğu mevzuat gözetilerek, atık yönetim hiyerarşisine uygun olarak ve sıfır atık uygulamaları çerçevesinde faaliyetlerini yürütmesine destek olunur.
- TYK, iş birliği içerisinde bulunduğu firmaların, yüksek etik değerlerle ve yasalara uygun şekilde iş yapma ilkelerine bağlı kalmasını beklemektedir. Bu kapsamda rüşvet ve yolsuzlukla mücadele kapsamında iş birliği içerisinde bulunduğu firmaların süreçlerini takip eder. Uygunsuz bir süreç içerisinde ve/veya etik değerlerin dışarısına çıkan firmalarla iş birliği sonlandırılır. Bu sayede daha şeffaf ve doğru iş birlikleri gerçekleştirilmektedir.

IV. SONUÇ

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 3. ve 4. Kategorilerde "Yetkilendirilmiş Kuruluş" olarak görevlendirilmiş olan TYK, yetki tarihinden bu yana 66 farklı üretici firma ile sözleşme imzalamıştır. Bu firmaların **50** tanesinin 2019 yükümlülüklerini yerine getirmeye devam etmiştir.

Türkiye geneli AEEE çalışmaları kapsamında 2019 yılı itibariyle **62 Belediye** ile iş birliği sözleşmesi imzalayarak **12.834.672 nüfusa** doğrudan hizmet vermektedir. Üretici firma ve belediye iş birliklerinin yanı sıra **3 Üniversite, 2 Vakıf, 5 Kamu Kurumu** olmak üzere 2019 itibariyle **46 farklı kurum/kuruluş** iş birliği ile toplama ağını genişletmeye devam etmiştir.

Gerçekleştirilen iş birlikleri neticesinde her yıl düzenlenen kampanyaların yanı sıra yeni projeler ve kampanyalar geliştirilmiş ve uygulamaya alınmıştır. Bu çalışmalar çerçevesinde yerleştirilen **AEEE toplama ekipmanı sayısı 10.110**'a ulaşmış olup, **7.864 AEEE toplama noktası** oluşturulmuştur. Kampanya ve projelerin tamamı ile ülke genelinde **tüm illerden** AEEE erişimi sağlanmaktadır.

TEGV iş birliği ile gerçekleştirilen "Atma Bağışla!" kampanyası ile toplanıp geri dönüşüme kazandırılan AEEE'ler 2019 yılı itibariyle **4.355 çocuğun nitelikli eğitimine** destek olunmuştur.

AEEE farkındalık çalışmaları kapsamında TYK olarak fuarlara ve seminerlere katılım sağlanmıştır. Çevre, geri dönüşüm, Sıfır atık ve AEEE konularını ele alan eğitimler çeşitli kurum/kuruluş/firma iş birlikleri ile gerçekleştirilmiştir. 2019 yılında düzenlenen çevre festivallerinde uygulamalı öğrenim atölyeleri düzenlenmiştir.

Tüm bu çalışmalar sonucunda oluşturulan farkındalık ile AEEE'lerin TYK tarafından hazırlanmış iç prosedürler çerçevesinde toplanması ve çevre izin ve lisansına sahip AEEE işleme tesislerinde geri dönüşüme kazandırılması sağlanmıştır. TYK ile anlaşmalı olan **5 tesis iş birliği** ile süreçler yürütülmüştür.

2016 yılında oluşturulan ve tüm çalışmaların bir platform altında toplanıp yönetilebileceği **TYK – ATS**'ye modüller eklenerek ve çeşitli güncellemeler geçekleştirilerek 2019 yılında aktif olarak kullanılmaya devam etmiştir. AEEE toplama ve yönetimi süreçleri sistem üzerinden takip edilmeye devam edilmiştir.

AEEE toplama ve alımları esnasında denetim amacıyla birçok noktada gözetimler devam etmektedir. TYK tarafından gerçekleştirilemeyenler gözetimler, anlaşmalı olunan tesisler tarafından yapılan raporlamalar ile kontrol edilmektedir. Çalışmalar esnasında İş Sağlığı ve İşçi Güvenliği kapsamında iş kıyafetleri belirlenmiş ve alımlar gerçekleştirilmiştir.

TYK faaliyetlerine bağlı olarak oluşan karbon ayakizi Boğaziçi Üniversitesi Sürdürülebilir Kalkınma ve Temiz Üretim Araştırma Merkezi iş birliği ile hesaplanmıştır. TYK'nın 2019 yılında yapılan çalışmalarla 105 ağaç eş değerinde sağladığı faydaya ilave katma değer için **500 ağaçlık "TÜBİSAD 2019 AEEE Korusu"** oluşturulmuştur.

Çevre katkısı yalnızca AEEE'lerin toplanıp geri dönüşüme kazandırılması ve gerçekleştirilen etkinliklerle daha çok bireyde AEEE farkındalığı ile değil, sokak hayvanları için yapılan mama bağışları ile de

sağlanmaktadır. 2019 yılında da **2.000 köpeğin mama** ihtiyacı Sahipsiz Hayvanları Koruma Derneği iş birliği ile karşılanmıştır.

2017 yılında gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda TYK'ya ait tüm dokümantasyon ve arşivlemeler kurulan ISO 9001 ve ISO 14001 yönetim sistemi standartlarına uygun hale getirilmiştir. Her yıl olduğu gibi gerçekleşmesi gereken denetim tetkikleri çerçevesinde 2019 yılı içerisinde de 3. denetim gerçekleştirilmiştir. Yapılan denetimler sonucunda **ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemleri ve ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemleri** belgeleri güncellenmiştir.

TYK olarak gelecek yıllar için kampanya ve projelerin kapsamı arttırılarak toplumda daha fazla hedef kitlere ulaşılması amaçlanmıştır ve bu amaç doğrultusunda çalışmalara başlanmıştır. Son dönemde ülkemizde hızla büyüyen Sıfır Atık uygulamalarına da entegre olunarak projelerde daha aktif yer alınmaya devam edilecektir.